

Treball de fi de grau

Títol

AutorDe

XXXXX TutorDe

Grau

Data

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Autor/a:

Tutor/a:

Any:

Titulació:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès

SUMARI/ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Presentació formal del projecte professional	9
2.1. Definició del projecte.....	9
2.2. Definició del problema.....	10
2.3. Hipòtesis	11
2.4. Primera fase de consulta documental en publicacions de lliure accés	13
2.4.1. Publicacions de mitjans de comunicació locals i comarcals en paper i format digital.....	14
2.5. Entrevista al Redactor en Cap de la secció d'Economia del diari El9Nou en la seva edició del Vallès, Joan Carles Arredondo	26
2.6. Segona fase de consulta documental en publicacions amb accés restringit	28
2.6.1. Documentació oficial propietat de l'Ajuntament de Granollers	29
2.7. Entrevista a l'arquitecte Salvador Matas	31
2.8. Entrevista a l'Enginyer en Materials i Doctor en Enginyeria de la Construcció per la Universitat Politècnica de Catalunya, Diego Fernando Aponte Hernández.....	34
2.9. Entrevista al Cap de Projectes de l'empresa constructora Construcciones y Rebajes Arids, S.A., Eduard Solà Isern	37
2.10. Entrevista a la Geòloga i Doctora en Enginyeria de la Construcció per la Universitat Politècnica de Catalunya, Susanna Valls del Barrio	39
2.11. Conclusions del projecte de periodisme d'investigació	42
2.12. Proposta de noves línies de recerca.....	43
2.13. Bibliografia	44
3. ANNEXOS	48

1. INTRODUCCIÓ

Granollers és ciutat important pel territori vallesà i català. Ja en els segles XIII, XIV i XV trobem disputes entre els senyors feudals i la Corona pel control de la vila, capital actual de la comarca del Vallès Oriental. La seva situació geogràfica dota de gran valor l'agricultura, el comerç i les comunicacions de la ciutat.

El mercat de Granollers, documentat de l'any 1040, ha estat el motor econòmic de la vila. Situat al centre, va fomentar llavors la petita burgesia i menestralia, i ja al segle XVI, el creixement demogràfic i econòmic de la ciutat amb la configuració de l'estructura pròpia de mercat. Actualment, d'entre les ciutats mitjanes al territori català, Granollers es posiciona com una de les capdavanteres per la seva activitat comercial i l'índex d'activitat econòmica (Gran Enciclopèdia Catalana, s.f.).

Tres carrers principals travessen la ciutat de nord a sud i viceversa: l'avinguda Sant Esteve, a l'est; el carrer d'Alfons IV al ben mig de la ciutat que passa a anomenar-se carrer de Josep Anselm Clavé a partir de la plaça de la Corona; i el carrer Roger de Flor, a l'oest. El segon, el de Josep Anselm Clavé, també conegut com a carrer Major pels granollerins i vallesans, és el carrer principal, paral·lel a la Plaça de la Porxada, centre neuràlgic de la ciutat.

La societat de consum i el capitalisme propis del segle XXI s'han vist alhora plasmats en el carrer d'Anselm Clavé de Granollers, en una imatge que ha renovat el centre de la ciutat i ha evolucionat d'acord amb el ritme frenètic que han experimentat ambdós, transformant així també l'economia granollerina i vallesana. L'harmonia forçada entre els comerços locals i les grans cadenes de perfumeria i sobretot les multinacionals del sector del tèxtil contrasta amb la lluita entre els botiguers granollerins de sempre -agrupats en l'Associació de Comerciants Gran Centre- i l'Ajuntament i les grans cadenes per obrir la ciutat a les inversions estrangeres i de gran capital.

En aquest intent de potenciar tots dos eixos, l'Ajuntament de Granollers va prendre a principis de la dècada dels 2000 la iniciativa de transformar l'eix central de la ciutat en un passeig per a la ciutadania. La carretera que havia estat originàriament el principal camí d'unió entre la capital vallesana i la ciutat de Barcelona, ara passaria a estar destinada als vianants amb l'objectiu de potenciar el centre en matèria comercial, cultural, festiva i lúdica (Zubelzu Fabregat Castro Arquitectes, 2011).

El 2003 es destina el premi guanyador al concurs públic per al disseny del projecte al grup d'arquitectes Zubelzu Fabregat Castro, amb un pressupost de 4.100.000 €, per a l'adequació de l'eix central de la ciutat comprènent el carrer d'Anselm Clavé i les places de la Corona, Perpinyà, i Maluquer i Salvador. Un projecte innovador que comptaria amb un nou paviment uniforme per als vianants, un nou enllumenat més modern que s'integraria amb el panorama avantguardista del passeig, unes places amb files d'arbrat i espais de joc per als més menuts per trencar el ritme del tram amb més moviment i comercial de la comarca, i una convivència de tots aquests components amb la memòria històrica present a la plaça de Maluquer i Salvador, amb el refugi soterrat de la guerra civil i una de les torres de la ciutat datada de l'època medieval. A més, el projecte aprofitaria per renovar el subsòl amb noves instal·lacions de clavegueram, serveis d'aigua potable, instal·lacions elèctriques i sistemes de residus (Zubelzu Fabregat Castro Arquitectes, 2011). Segurament l'aspecte innovador que acabaria sent objecte de gairebé tot el debat públic entre la ciutadania i tots els residents i visitants a la ciutat un cop acabades les obres és l'ús de pedres naturals al paviment, unes lloses que en poc temps passarien a anomenar-se pels granollerins com "pedres de l'Índia".

Vist així, el projecte semblava estar mil·limètricament estudiat i la idea que es destinés el centre de la ciutat als vianants feia pensar que Granollers guanyaria en tots els aspectes sent l'econòmic i el social els més importants. I aquest ús del condicional no implica que no fos així els primers mesos acabades les obres ni que ara, set anys i mig després que l'Ajuntament donés el projecte per finalitzat, la cosa hagi canviat.

El cas és que, dies després del moment d'inici de les obres el 2 de febrer de 2009, l'anomenada pedra de l'Índia va començar a ser l'objecte de controvèrsia entre els veïns, que ja van començar a interposar les primeres denúncies a l'Ajuntament al·legant el mal estat del paviment i el perill que això suposava per a la ciutadania. La pedra en qüestió, val a dir, és d'origen natural i com a trets principals té la rugositat i el desnivell. En aquell llavors i sobretot durant els primers mesos després de l'obra eren freqüents les imatges de gent passejant tranquil·lament pel nou i modern carrer d'Anselm Clavé i de cop i volta entrebancar-se i fins i tot arribar a caure a terra a causa d'una rajola trencada que s'havia interposat en el seu camí o d'una llosa que no havia estat correctament subjectada a terra.

També les jardineres metàl·liques col·locades a la plaça de la Corona i el paviment del tram sud de la mateixa plaça van haver de ser substituïts, a finals de febrer del 2010. Les primeres per considerar-se no adequades per a un espai públic i el segon a causa del seu mal estat tenint en compte que aquell era l'únic tram per on podien circular els vehicles des de motocicletes i fins a

camions de grans dimensions que, de ben probable, havien contribuït amb el seu pas en l'aixecament de les lloses del terra. Recordo que fins i tot jo mateix havia topat força vegades -sobretot els mesos posteriors a la finalització de l'obra quan era més petit i no estava familiaritzat amb aquell paviment- amb les rajoles trencades i mal fixades, entrebancant-me mentre carregava la guitarra a l'esquena de camí al Conservatori, i que no m'havien fet caure de miracle. De ben segur que en algun moment hauria estat objecte del riure d'algun grup de joves que -per casualitat o no- hagués contemplat l'escena.

A tot això, la unió d'empreses constructores encarregades de dur a terme l'obra -CYRARIDS-COBRA, U.T.E., que són Construcciones y Rebajes Arids S.A. i Cobra Instalaciones y Servicios S.A. respectivament- ja havia alertat el mateix 2009 que la pedra escollida pel projecte era la culpable de les irregularitats del paviment. La constructora va estar obligada a pagar la substitució de la part sud de la plaça de la Corona el febrer de 2010, a la qual cosa va respondre que el problema es devia a les presses que havia tingut l'Ajuntament l'any anterior per inaugurar la plaça per la Festa Major de Granollers -que sempre és l'última setmana d'agost-, cosa que no hauria permès que el material acabés de subjectar bé les rajoles.

Un material de subjecció i unes rajoles que el mateix llavors regidor de Convergència i Unió a Granollers Albert Canet va denunciar al juny de 2009, al·legant que tant les rajoles com el material per a enganxar-les no eren els adients, i que conseqüentment el paviment mai quedaria ben assentat a terra. Com a resposta, el regidor de Serveis Municipals, Mobilitat i Via Pública de l'Ajuntament de Granollers, Juanma Segovia, va assegurar que el problema no eren els materials, que el clar exemple eren les obres fetes amb el mateix paviment a ciutats com Sant Cugat i Segòvia i que si els problemes continuaven s'optaria finalment per asfaltar el terra i prendre mesures legals contra l'empresa constructora (Ara Vallès, 2010).

Les imatges constants al llarg dels darrers anys d'operaris substituint el paviment a la plaça de la Corona i al llarg del carrer d'Anselm Clavé i de gent de totes les edats entrebancant-se han format part del dia a dia dels granollerins i vallesans fins a l'actualitat. El ben cert és que encara a dia d'avui moltes de les lloses continuen trencades o en mal estat, irregulars, i que els operaris continuen treballant -sobretot després dels dies de pluja quan el paviment passa a estar cobert per una capa fangosa provinent de la sorra de sota les pedres que continuen sense assentar-se correctament-. El tema que havia estat objecte de debat durant els primers anys, però, ha passat ara un segon lloc. El rebombori que causaven les imatges d'operaris al carrer, gent topant amb les lloses i el paviment enfangat sobretot de les places de la Corona, Perpinyà i Maluquer i Salvador els dies de pluja, s'ha convertit en una mena de resignació interior present en cadascun

dels ciutadans i ciutadanes de Granollers i dels seus visitants. Una resignació que veu llum a l'exterior en forma de queixa quan s'experimenta en primera o tercera persona un nou entrebanc, es visualitza un altre operari canviant una llosa en mal estat o s'embruta una sabata a causa del fang que surt a pressió de sota una pedra mal fixada en trepitjar-la.

L'adequació del carrer Major i les places ha portat, val a dir, una sèrie d'avantatges molt importants per a la ciutat i la comarca del Vallès Oriental. Cal destacar en aquest apartat els aspectes econòmic i social com a més rellevants. Això és, la presència de comerços i marques de primer nivell mundial com ara Zara (que ocupa un edifici sencer de cinc plantes al principi del passeig), Intecat iStore (botiga de la coneguda marca de telefonia i electrònica Apple), Pull & Bear, Jack & Jones, Macson (del sector del retail); també cadenes de perfumeria com Júlia o Atalaya; i d'altres establiments que conviuen amb els botiguers locals de tota la vida. Pel que fa a l'aspecte social, el carrer compta un volum de gent que passeja amunt i avall molt superior al del present abans de les obres amb l'antiga carretera de Barcelona; amb terrasses de bars i restaurants que doten de vitalitat el passeig; i places amb bancs, arbres i zones de jocs pels més menuts. A més, s'hi celebren un gran nombre d'activitats com ara el mercat dels dijous, paradetes els divendres a la tarda i dissabtes al matí, estants de propaganda de tots tipus i actes de diferents col·lectius granollerins com ara els de la colla castellera Els Xics de Granollers.

Tot i això, la situació a la qual farà referència el treball -de caire social i d'interès general ja que hi topem dia rere dia- continua tenint els inconvenients presents des del moment que van finalitzar les obres.

Val a dir també que el pressupost de 4.100.000€ que va destinar-se al projecte topa amb la imatge que projecta el seu resultat. Làmpades de llum que prenen forma de L i de I, de ferro, amb un disseny un tant senzill potser amb l'objectiu de projectar una imatge moderna que, tot i així, no acaben d'entrar en harmonia amb els edificis del carrer. Jardineres que van haver de ser retirades i traslladades del seu lloc d'origen pocs mesos després de la finalització de l'obra. I el més molest, un paviment que no para de donar problemes fins a dia d'avui (ahir mateix vaig veure operaris al carrer treballant en un parell de lloses i un tancat perquè, un cop acabada la feina, el material tingués temps per assecar-se). Aquests aspectes del projecte, val a dir, encenen refutades sospites.

I és que la ciutadania, de tot això, sap el que ha pogut veure al llarg de tots aquests anys, però no més. Potser els més informats sabran que els tècnics de la companyia constructora ja van alertar del problema de la utilització de les "pedres de l'Índia" o que l'oposició ja va advertir de les seves conseqüències. El cas és que tenim un problema a la ciutat de Granollers al carrer

d'Anselm Clavé principalment amb el paviment, i no sabem més enllà del que veiem i del que han pogut publicar mitjans de comunicació de la ciutat com Ara Vallès o Nació Digital.

Per tots aquests motius considero que essent aquest un projecte de periodisme d'investigació, la metodologia que seguiré haurà de comptar, per començar, amb una important primera fase de documentació sobre el material publicat del projecte als mitjans d'informació locals i comarcals així com a qualsevol altre font escrita i audiovisual que tingui informació sobre el mateix. Una cerca documental que em proporcionarà una visió inicial i una gran quantitat d'informació que haurà de ser emmagatzemada, filtrada i seleccionada per al seu posterior tractament per, posteriorment, continuar amb la segona fase, és a dir, el treball de camp, on tindrà lloc la meua pròpia investigació.

En aquesta segona fase serà imprescindible el contacte amb les fonts personals que em conduïxin a un nivell de coneixement més profund sobre aquest projecte d'adequació del carrer Major i les places de la Corona, de Maluquer i Salvador i Perpinyà, per a intentar donar resposta a la problemàtica present.

Un projecte de periodisme d'investigació que tindrà l'objectiu principal d'elaborar un escrit que doni cabuda a l'origen de les causes i la naturalesa de la problemàtica amb el paviment del projecte, per acabar sent publicat en el principal diari comarcal del Vallès Oriental, el diari El9Nou.

La problemàtica que viu la ciutat, per tant, és clara des de la finalització de les obres al carrer més comercial i transitat del Vallès Oriental. Potser tirant de certa esperança de que es pugui acabar revertint aquesta situació –i tenint primer de tot en compte que parlem d'una situació d'interès públic-, caldrà a més a més investigar si existeix algun tipus de proposta, idea o projecte destinats a resoldre la situació. O, per contra, si les obres, els operaris, el fang i els entrebancs continuaran sent el gran aspecte negatiu del projecte per als vianants del centre de Granollers per als dies venidors.

2. PRESENTACIÓ FORMAL DEL PROJECTE PROFESSIONAL

En aquestes planes que venen a continuació donaré cabuda a la part més important i extensa del treball. Aquesta és el desenvolupament del projecte de periodisme d'investigació que hem vist introduït fins ara. Per una banda, amb un primer apartat definitori sobre el tipus de projecte que es busca realitzar i, per altra, amb una segona part molt més complexa i extensa on donaré cabuda a tot el procediment d'investigació periodística dut a terme fins a dia d'avui.

2.1. Definició del projecte

Com ja hem vist en la introducció del treball, el "Projecte d'Adequació de la plaça de la Corona i del carrer d'Anselm Clavé (incloses les places de Maluquer i Salvador i de Perpinyà)" és possiblement l'obra pública més important en termes d'inversió econòmica, superfície i objectius ambiciosos en matèria d'economia, societat, oci i cultura a la ciutat de Granollers durant la darrera dècada. Tot i així, el problema principalment amb el paviment alhora que amb d'altres qüestions que formen part estrictament del disseny del projecte i uns resultats intangibles que s'han derivat del mateix i sobre els quals també s'ha generat certa controvèrsia, fan que aquesta gran remodelació del centre de la ciutat de carretera a passeig per als vianants tingui certes incògnites sense resoldre.

Així doncs, el tipus de projecte que em plantejo realitzar és un article periodístic de caire informatiu i revelador on es manifestin, com a eix central del text, els resultats finals de la investigació duta a terme durant aquests darrers mesos. Un cop arribats a aquest punt, les conclusions de la pròpia investigació i el mateix material del qual disposi determinaran l'opció a elaborar un altre producte informatiu de construcció més elaborada i amb un tractament més a profund. El seu format alhora que el suport escollits aniran directament relacionats amb tot aquest volum d'informació de la investigació i amb la finalitat estrictament periodística que es vulgui obtenir.

Aquest primer article –clar està que el treball té un objectiu acadèmic- tindrà com a objectiu el ser publicat en el principal diari comarcal del Vallès Oriental, el diari El9Nou. Alhora, tenint com a gran valor afegit els resultats de la investigació, aquests acabaran per determinar el grau de potència en informació desconeguda, reveladora, i fins i tot sol·licitant de responsabilitats als implicats presents en aquest escrit, així com l'ambició en termes de dimensions i importància del diari amb qui es contacti per a la publicació de l'article. Suposant que totes aquestes

característiques anteriors es compleixin i s'acabi descobrint, per exemple, un enorme escàndol de corrupció o una extraordinària farsa provinent de les pedres importades des de l'Índia, es podria acudir a un mitjà de comunicació de premsa escrita autonòmic.

2.2. Definició del problema

A la introducció he plantejat la problemàtica situació amb el paviment del "Projecte d'Adequació de la plaça de la Corona i del carrer Anselm Clavé (incloses les places de Perpinyà i de Maluquer i Salvador)". Un paviment que es troba indubtablement en mal estat deguda la gran quantitat de pedres que es troben trencades i que, a més a més, per la seva pròpia naturalesa, són irregulars, desiguals i rugoses. A més, el desnivell latent entre unes i altres s'afegeix al problema del seu trencament, que se suma a un tercer quan trobem que moltes de les pedres del paviment es mouen per no estar ben fixades a terra. Una important controvèrsia que és objecte de debat per ser l'aspecte més visible i que té més repercussió –immediata- en la ciutadania, tenint en compte que moltes desenes de milers de persones hi passen cada setmana.

Per aquest mateix motiu, la problemàtica sobre el mal estat del paviment ha agafat a més a més un cert caire social, traslladada a una mena de rebombori i mala opinió general sobre el resultat final del projecte i les condicions en les que es troba des del moment de l'entrega final i fins a dia d'avui.

1. El mal estat del paviment a la plaça de la Corona. Imatge d'elaboració pròpia.

L'execució de l'obra del projecte va comptar amb un ampli conjunt d'àrees d'actuació urbana sobre les que s'havia de focalitzar el treballar. Aquestes són, enderrocs, moviments de terres, sanejament, paviments, enllumenat, xarxa de regadiu, jardineria, mobiliari urbà, contenidors soterrats, serveis afectats, baixa tensió, alimentació dels contenidors d'escombraries i previsió de festes, tal i com es veu en el resum de pressupost del projecte (ANNEX 1). A més, una sèrie d'aspectes intangibles també van ser de gran importància en relació al seu disseny. Alguns d'ells són la millora de la urbanització i la mobilitat, la capacitat d'adaptació urbanística a les necessitats ciutadanes i, sobretot, el respecte a la reforma del nucli històric.

Al llarg del recorregut pel procés de desenvolupament del projecte veurem com els diferents passos de la investigació i allò que anem descobrint faran referència no tan sols a la pròpia execució de l'obra sinó que també hi haurà aspectes relacionats amb el canvi de concepció del carrer i les places que influiran directament en la problemàtica amb el paviment. Tot i així, com ja es deu haver alertat, l'objecte final de la meua investigació és el paviment del projecte, i el meu objectiu el determinar les causes del seu mal estat latent. Una situació que ha portat a esquitxar completament el resultat final d'un projecte que podríem considerar com l'obra pública més important de la darrera dècada a la ciutat de Granollers i capital de la comarca del Vallès Oriental. Deguts el principal canvi que comportava l'obra, això és, el pas de carretera a via per als vianants; la gran superfície que ocupa el projecte al centre econòmic, social i cultural de la ciutat; els seus objectius tan ambiciosos com eren la millora de la urbanització i mobilització al centre; i el respecte a l'anterior reforma del nucli històric.

2.3. Hipòtesis

El primer que cal plantejar-se per a una investigació davant de qualsevol problemàtica són un seguit d'hipòtesis que puguin donar resposta a la qüestió que centra la investigació. Aquestes afirmacions em permetran establir diverses línies de recerca sobre les quals començar a treballar. Les tres hipòtesis que em plantejo són:

- La pedra utilitzada en el projecte no és adient per a un paviment d'un passeig de vianants per on, a més, circularan vehicles.
- L'execució de l'obra s'ha dut a terme de forma imperfecta i l'estat actual del paviment n'és el resultat.
- L'execució mal acabada de l'obra s'ha vist ressentida per alguna irregularitat en el procés anterior a la seva construcció, ja sigui en el disseny del projecte, el seu pressupost, el material utilitzat o les adjudicacions dels concursos per a la redacció del projecte i per a l'execució de l'obra.

Així doncs, aquestes tres línies es basen en tres eixos claus de la investigació i del projecte: la pedra utilitzada, l'execució de l'obra i les relacions i decisions de les parts implicades en el mateix prèvies a l'obra. Vist l'estat de la problemàtica, la primera hipòtesi té la seva fonamentació en la visualització i el contacte directe amb el paviment i, per tant, amb les característiques pròpies de les pedres (recordem, irregulars, rugoses i amb desnivells). També amb el rebuig social que ha anat creixent entre la població al llarg d'aquests anys, alhora que els orígens o la procedència de les pedres en relació al pressupost del projecte (de caire natural i portades directament des

de l'Índia, part de l'opinió popular ha centrat la controvèrsia en la necessitat de portar les pedres des de tan lluny per haver donat aquest resultat final totalment inesperat).

La segona gira al voltant de la problemàtica com a un defecte d'obra. Això és, que l'execució de l'obra s'hagi fet malament i d'aquí en derivi l'estat actual. Aquesta hipòtesi té tot el sentit deguts el desnivell entre les pedres del paviment al llarg de la plaça de la Corona i tot el carrer d'Anselm Clavé (incloses les places de Maluquer i Salvador i de Perpinyà). Un desnivell alertat indistintament amb les diferents tipus de lloses i mides utilitzades. Així com per la part de la fixació de les mateixes pedres entre elles i al paviment que, com hem vist, moltes continuen sense cap tipus de fixació.

En el cas de la tercera afirmació, el raonament sobre la darrera hipòtesi compta amb molts més factors involucrats que determinarien la validesa d'aquesta. Per una part, l'execució mal acabada de l'obra pot provenir d'un tercera via on trobaríem tot allò que implica les decisions i actuacions de les diferents parts involucrades en el projecte en cadascuna de les seves àrees d'actuació dins del mateix. En aquest sentit, les possibles irregularitats en alguna d'aquestes decisions i actuacions podrien haver condicionat el seu resultat final i més concretament el mal estat del paviment. Irregularitats amb clara càrrega de responsabilitat deguda la condició de professionals en els diferents àmbits i àrees que van conformar el projecte des del seu inici i fins l'entrega final.

A més, però, dins d'aquesta tercera línia d'investigació cal fer un important apunt que centrarà bona part del tractament de la informació i dels diferents passos del treball. En el món del periodisme d'investigació una de les línies tradicionals de treball per a destapar trames de corrupció ha estat sempre el seguiment del rastre dels diners. Des de grans escàndols relacionats, per exemple, amb alts càrrecs directius d'associacions i federacions internacionals, passant pel món de la política i l'administració pública i fins als casos més petits que han involucrat alcaldes i regidors de pobles i ciutats i que han acabat costant a més d'un el seu lloc de treball. Més concretament en aquells àmbits que tenen a veure amb l'administració pública i fent especial èmfasi en l'obra pública, són nombrosos els casos alertats que han tingut com a rerefons un ànim de lucre –sovint d'alguna o algunes de les parts implicades- i que han vingut acompanyats d'irregularitats durant la gestació dels projectes, les relacions entre els implicats i les execucions de les obres. Per aquest motiu, i tenint en compte que ens trobem en una professió dinàmica amb canvi constant i en la qual els models tradicionals de negoci viuen una crisi existencial, el periodisme d'investigació permet establir-se com una especialització que utilitza tots els mitjans disponibles a l'abast del professional per treballar el cas que l'ocupa. En

aquest sentit, i dins de la tercera línia d'investigació, cal pensar en totes les possibilitats que donin resposta a allò que no pugui procedir d'un defecte propi de la pedra o d'una mala execució de l'obra. Penso per tant que parlant d'irregularitats en la prèvia pròpia execució de l'obra, una trama de corrupció, per petita que sigui, pot tenir cabuda en aquesta tercera via, deguts el pressupost del projecte i el visible resultat final del mateix.

2.4. Primera fase de consulta documental en publicacions de lliure accés

Després de la delimitació de la problemàtica i l'establiment de les tres hipòtesis principals que determinaran les línies d'investigació sobre el projecte, el primer que cal fer és fer una recerca del principal material publicat sobre el projecte. Aquesta primera fase de documentació em proporcionarà una primera visió general sobre el mateix alhora que tractarà la problemàtica amb el paviment i el rebuig social que se'n deriva.

És especialment important la part documental per accedir a la informació publicada sobre el projecte. Això és, el material que s'ha recollit del mateix i que consta com a material recopilat i accessible per a la consulta. Des de publicacions de mitjans de comunicació locals i comarcals – en format online i també en paper-, passant per publicacions oficials de l'Ajuntament de Granollers –aquí trobaríem les notes de premsa sobre el projecte, el butlletí oficial de l'Ajuntament i d'altres publicacions oficials sobre el projecte-, i arribant a d'altres fonts documentals provinents d'orígens i formats diferents.

Més concretament, l'objectiu amb aquesta cerca documental és recopilar tota la informació possible relacionada primer amb el projecte i després amb el tema del paviment, en la línia de les tres hipòtesis que hem vist en l'anterior apartat. Així doncs, per una part, en aquest procés es busca comptar amb un coneixement més ampli sobre els orígens del projecte, els seus objectius, el processos d'adjudicació del disseny del projecte i de l'execució de l'obra, les característiques del projecte, les diferents fases del mateix i el seguiment i la cobertura que van donar-ne els mitjans de comunicació i les diferents publicacions oficials de la institució i d'altres fonts. I per altra, tota aquella informació disponible que parli sobre el paviment, l'origen de les pedres, les fases d'obra, els materials utilitzats, el problema amb la rugositat, el desnivell i el moviment entre les pedres així com el rebuig social que se'n deriva, entre d'altres.

Per al projecte de periodisme d'investigació, aquesta part inicial de documentació és vital per tenir un rerefons que s'estableixi com a pilar sobre el qual poder preparar la part del treball de camp, el que serà, sobretot, entrevistes amb els diversos implicats en el projecte. Així doncs, la

informació següent apareix estructurada basant-se en la combinació de dos criteris principals: el cronològic i el lògic. Aquesta combinació és fruit de la mescla entre l'ordre cronològic de consulta i de desenvolupament d'aquesta primera part de documentació, i la lògica del procediment d'investigació. Partint d'un tractament més ampli i general de la informació obtinguda i d'una visió més global del projecte, l'objectiu és anar acotant el punt de mira cada vegada més al detall i conduir la investigació cap al lloc que ens ocupa, el del problema amb el paviment a les places i el carrer d'Anselm Clavé.

D'aquesta manera, els apartats a continuació combinen l'aparició d'informació cercada, filtrada i seleccionada amb l'explicació del desenvolupament del meu projecte amb la pròpia investigació. Per una banda per poder anar coneixent la informació que s'ha recopilat, el seu origen –això és, d'on han estat extretes aquestes explicacions- i quin tractament s'ha fet de les mateixes; i, per altra banda, per permetre al lector que segueixi de forma cronològica i alhora lògica el recorregut del procés d'investigació en les seves diferents etapes.

2.4.1. Publicacions de mitjans de comunicació locals i comarcals en paper i format digital

El projecte d'adequació del carrer d'Anselm Clavé i les places de la Corona, Perpinyà i Maluquer i Salvador és una iniciativa urbanística concebuda a principis de la dècada dels 2000 a la ciutat de Granollers per a la remodelació i modernització del principal carrer de la capital vallesana.

Una obra pública que tot i que la seva idea inicial, les convocatòries de concursos per al seu disseny i per a la seva execució i la redacció del projecte fossin anteriors al 2009, trobaríem emmarcada, per data d'execució i context, dins dels objectius del conegut "Plan E" del govern socialista Zapatero d'aquell mateix any arreu de l'Estat espanyol. El pla en qüestió (Pla Espanyol per a l'Estímul de l'Economia i l'Ocupació, en castellà, "Plan Español para el Estímulo de la Economía i el Empleo") va dissenyar-se per fer front a la crisi econòmica amb l'objectiu principal de lluitar contra l'atur.

El govern de l'Estat espanyol presidit llavors per l'ex-president José Luis Rodríguez Zapatero va presentar el Plan E com a eix vertebrador de quatre altres plans aprovats pel seu govern en pocs mesos. Aquest pla establia cinc eixos principals sobre els quals centrar esforços per a lluitar contra la crisi i impulsar l'economia: la família, les empreses, l'ocupació, les financeres i la modernització econòmica. En aquest sentit, El País publicava el 13 de gener de 2009 una notícia en la secció d'economia del seu diari digital on s'explicava que el mateix Zapatero havia assegurat que el pla, entre d'altres coses, optava per una gran inversió pública en matèria

d'infraestructura en carrers, pobles i ciutats (El País, 2009). Així mateix, aquest Plan E va veure's àmpliament aplicat arreu de l'Estat espanyol durant el mateix any i posteriors.

En el cas de la ciutat de Granollers, la urbanització de la plaça de la Corona i del Carrer d'Anselm Clavé (incloses les places de Josep Maluquer i Salvador i Lluís Perpinya) va rebre subvencions del Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya (PUOSC), amb un total de 550.000 €, segons desglossava el diari El9Nou el 25 d'abril de 2008. Aquest pla va ser impulsat pel Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat (Paez, 2008). Recordem aquí que en aquell llavors i fins a l'actualitat la ciutat ha estat i continua actualment governada pel grup polític Partit Socialista de Catalunya amb Josep Mayoral com a alcalde.

Així doncs els carrers de la ciutat de Granollers van veure's dotats d'una gran inversió de capital provinent del l'Estat en matèria d'infraestructures perfectament visible durant els mesos d'estiu del 2009. Amb un total 34 projectes, Granollers va engegar diverses remodelacions en diferents zones de la ciutat aquell mateix any. El primer exemple és la reurbanització de l'avinguda Sant Julià i de diversos carrers adjacents al costat del polígon Congost. Unes vies que presentaven mal estat i que van formar part del primer tram de remodelació del polígon, de cara a la indústria i les empreses. També es van fer obres a diversos carrers centrals com el de Roger de Flor -que travessa la ciutat de nord a sud a la vessant occidental-, i a d'altres carrers interiors més petits i amb menys trànsit. A més, les places Catalunya, Llibertat i Jacint Verdaguer van aixecar-se alhora durant el període d'estiu-tardor del mateix any (Gremi de Constructors d'Obres del Vallès Oriental, 2009).

La imatge que projectava la ciutat el mateix estiu de 2009 era el d'una ciutat potent econòmicament, industrialment i important pel territori vallesà i català que s'aixecava per a la seva modernització i per fer front a la situació de crisi econòmica que s'estenia arreu del país i també arreu del món occidental desenvolupat. I és que aquell mateix estiu de 2009 els ciutadans de Granollers i els seus visitants van haver de conviure al carrer amb la pols, els sorolls i moltes zones per als vianants i carrers tallats, fins al punt d'arribar a acostumar-s'hi. En el cas del projecte de remodelació que ens ocupa, unes obres amb una duració oficial de 18 mesos—i dic oficial perquè la situació real és que les actuacions de manteniment continuen a dia d'avui—.

D'aquests 34 projectes a la ciutat de Granollers el d'adequació del carrer d'Anselm Clavé i les places de la Corona, Maluquer i Salvador i Perpinyà va ser el més rellevant. No seria arriscat atrevir-se a dir que per molts dels ciutadans de Granollers aquest projecte va acabar eclipsant tota la resta. Això clar, degudes la situació sobre el mapa, la pròpia importància històrica i actual del centre de la ciutat, així com els grans avantatges econòmics, socials i lúdics que suposaria la

transformació del mateix en un espai per als vianants. Tot, amb l'afegit de la controvèrsia anteriorment explicada sobre la utilització, l'estat i les característiques de les pedres per al paviment i la seva procedència de l'Índia.

Si de ben cert que no existeixen teories pròpiament estudiades i publicades sobre aquesta qüestió de caràcter actual i d'interès general, amb una problemàtica existent i molt recent, són alguns els mitjans de comunicació del Vallès Oriental els que ens permetran establir un punt de partida amb prèvies publicacions per a començar a dur a terme la nostra investigació.

Per a això, és important destacar d'entrada que el projecte d'adequació del carrer d'Anselm Clavé i les places de la Corona, Maluquer i Salvador i Perpinyà és una iniciativa d'àmbit local. Podríem dir que alhora d'interès comarcal tenint en compte la importància de la ciutat per a la comarca, els seus ciutadans i els seus visitants. Per aquest motiu veig interessant fer una primera apreciació sobre els mitjans i publicacions que han anat tractant d'alguna manera o altra el tema en qüestió al llarg dels darrers anys. Aquí, el caràcter i àmbit locals del tema que ens ocupa s'extrapolen als mitjans de comunicació i publicacions que han donat cobertura al projecte. Són alguns també els mitjans de cobertura comarcal que se sumen a la llista essent la remodelació de "la Carretera" –entre els ciutadans de Granollers es coneixia per aquest nom el carrer d'Anselm Clavé ja que, històricament, havia estat la carretera de Barcelona, aquella que unia la ciutat amb la capital- uns dels temes principals a tractar en el seu moment.

Amb això, trobem cobertura principalment de publicacions escrites en paper i de diferent tirada. La major part d'aquestes són de caràcter independent, com ara els mitjans digitals AraVallès, El9nou, o el Nació Digital. Tot i que també apareixen informacions en publicacions municipals com ara el Butlletí Municipal de Granollers que publica mensualment l'Ajuntament de la ciutat per als seus ciutadans.

Trobo interessant fer aquesta distinció entre aquestes publicacions i el seu origen de cara a la següent consideració. Totes les publicacions periodístiques actuen al servei d'alguna cosa. Això pot ser, per exemple, la idea del rigor de la informació d'actualitat, que pot i hauria anar acompanyada de la neutralitat en el seu tractament; els interessos ideològics i econòmics; així com el fet d'actuar al servei d'una entitat en concret que es representa. Per aquest motiu, caldrà tenir en compte que, partint de la base que les peces actuaran amb la premissa d'informar els ciutadans i ciutadanes, cadascun dels mitjans i publicacions ho farà de diferent manera. Per començar, donant veu o no a tots els implicats per tenir diferents punts de vista sobre la problemàtica. Després incidint en l'aspecte de fer o no valoracions crítiques sobre la mateixa problemàtica de la mà de la pròpia publicació. I fins i tot, arribant al punt d'incloure o no

informacions que puguin comprometre el bon fer del mitjà, la continuïtat de l'entitat i fins i tot els interessos i relacions de les diferents entitats, mitjans o organitzacions implicats.

En aquest sentit, i concretament amb el tema del paviment, la problemàtica és tractada des dels mitjans de comunicació independents i, clar està, les publicacions oficials com ara la revista Granollers la ometen.

Un cop fet aquest incís inicial i ja entrant en matèria de tot allò publicat sobre el projecte d'adequació del carrer d'Anselm Clavé i les places que formen part del projecte, el primer que trobem és una nota de premsa de l'Ajuntament per a l'adjudicació de la redacció del projecte. Titulada "Concurs d'idees per millorar la urbanització i la mobilitat entre la pl. de la Corona i el c.de Torras i Bages", aquesta nota és el punt de partida del projecte i, datada del dia 27 de febrer del 2003, informa de l'aprovació inicial de l'expedient licitatori per a l'adjudicació de la redacció del projecte. Una redacció que va comptar amb un pressupost de 47.000 € (Ajuntament de Granollers, 2003). Aquí em permetré fer un petit incís en referència a la primera publicació ja que, per molt que no parli del projecte en sí mateix, una carta a la redacció del diari El9Nou en la seva edició en paper del divendres, 2 d'agost de 2002, i escrita per E. Marín, veïna de la plaça de la Corona, ja alertava en aquell moment del mal estat de la plaça de la Corona amb les següents paraules: "he de manifestar que el paviment de la plaça es troba molt deteriorat, en part com a conseqüència del pas dels anys i també de no haver-lo cuidat ni arranjat durant molt de temps. S'han produït caigudes de diverses persones grans. Quan plou no se sap per on passar i cada dia està pitjor" (Marín, 2002).

Tornant al concurs, aquest, segons la mateixa nota de premsa, tenia els caràcters públic, ordinari i restringit. En la mateixa s'explica que la comissió de Govern establia un màxim de cinc equips redactors presentats per al projecte que haurien de passar per un primer pas de consultoria i assistència per a la seva redacció. Les diferents propostes serien avaluades per un jurat en segon lloc que escolliria la candidatura guanyadora. I, finalment, aquesta última passaria per un segon contracte d'assistència tècnica per a la redacció del projecte executiu. L'Ajuntament de la ciutat establia també uns terminis per a les dues fases: la de selecció de les cinc propostes (fins a principis d'abril del 2003) i de redacció del projecte per part dels cinc equips tècnics com a màxim (fins a tres mesos després de la comunicació de selecció i adjudicació). A més, explicava que les diferents propostes haurien de respectar el nucli històric reformat al centre de la ciutat i feia una sèrie de consideracions sobre el carrer (com el gran volum d'activitat per exemple) i la seva importància econòmica i social per a Granollers (Ajuntament de Granollers, 2003). Així doncs a principis del 2003 tenim els primers moviments de cara al que més endavant serà la remodelació

i modernització urbanístiques més importants que ha fet la ciutat de Granollers en aquest nou segle.

10 empreses va ser finalment el total de candidatures presentades. Com hem vist, però, només podien passar la primera fase un màxim de 5 equips redactors (Ajuntament de Granollers, 2010). D'aquestes cinc candidatures, explica la nota de premsa de l'Ajuntament publicada el 20 de novembre del mateix any 2003, la mesa de contractació va escollir com a guanyadora l'empresa Zubelzu Fabregat Castro Arquitectes. La mateixa nota de premsa n'assenyalava els motius: "L'equip guanyador ha presentat una proposta que reconeix les activitats arrelades a la vida ciutadana. Planteja de manera interessant l'organització d'espais, permetent la possibilitat de potenciar-ne la utilització ciutadana i les activitats comercials i lúdiques" (Ajuntament de Granollers, 2003).

Abans de continuar però amb el material publicat trobo important fer un petit incís sobre la mesa de contractació. L'Ajuntament de La Garriga –municipi de la mateixa comarca del Vallès Oriental i també amb gran importància per a la zona- defineix la mesa de contractació com "l'òrgan que assisteix a l'òrgan de contractació en els procediments d'adjudicació per les diferents contractacions, no menors, que realitza l'Ajuntament de la Garriga" i explica que té les funcions de "qualificar la documentació que acredita la personalitat jurídica, la capacitat, i la solvència tècnica i econòmica de les empreses que es presenten a les licitacions; obrir les ofertes presentades i valorar-les; i proposar a l'òrgan de contractació l'adjudicació a favor del licitador que hagi presentat la millor oferta" (Ajuntament de La Garriga, 2016). Aquesta definició podríem traslladar-la a l'ajuntament de Granollers i en concret a la fase de selecció de l'equip tècnic guanyador del concurs per a l'adequació del carrer d'Anselm Clavé i les seves places.

Així doncs aquesta mesa de contractació que va escollir el grup ZFC Arquitectes com l'equip tècnic guanyador del projecte estava formada per diferents grups representants de la ciutadania a Granollers. Aquests eren les associacions de comerciants de la ciutat com ara el Gran Centre com a més destacada, l'associació de veïns de Granollers Centre i els grups polítics municipals, entre d'altres (Ajuntament de Granollers, 2010).

D'aquesta mateixa mesa i reunió va sorgir-ne la notícia del mateix diari El9Nou, el dia següent, 21 de novembre de 2003, amb l'explicació de les bases, deia el mateix alcalde Josep Mayoral, del projecte dissenyat per ZFC Arquitectes. Frases com "Granollers transformarà el tram central de l'antiga carretera, [...], en un gran passeig arbrat i un paviment al mateix nivell..."; "Josep Mayoral diu que el cost no ha estat decisiu a l'hora de triar un projecte o un altre i que l'execució final serà d'uns tres milions d'euros"; o "Es pretén posar un paviment de qualitat. Al tram de

carrer hi hauria rajoles més aviat grans [...]. A les places, es proposa un paviment de llamborda de basalt, més petita i fosca”, assenyalaven algunes idees que encara faltaria concretar i, com veiem, lluny del que acabaria resultant (Villarroya, 2003).

Tres anys i mig més tard, El9Nou explicava que la reforma de la plaça de la Corona comptaria amb un paviment a un sol nivell i restriccions de circulació per a vehicles. A més, feia referència a una nova fila d'arbrat i d'altres novetats com zones de contenidors soterrats. Aquí però, la part més destacable pel tema que ens ocupa sorgeix d'aquesta oració en relació al paviment: “Els arquitectes proposen que el paviment sigui de pedra natural, amb quarsita” (Villarroya, 2007) .

Com ja sabem les obres de la primera fase del projecte a la plaça de la Corona comencen el mes de febrer de 2009. Tot i així no és molt el material publicat sobre el projecte des del mateix any 2003 i fins a mesos abans del començament de les obres. I és que la majoria de publicacions –a part de les informacions que acabem de veure del diari El9Nou- provenen de fonts oficials. Això és, del Butlletí Municipal de Granollers i també de notes de premsa de l'Ajuntament sobre els diferents avenços del projecte durant aquests anys. Aquí podrem anar veient com ja hem fet en apartats anteriors i com també observarem en aquest mateix la trajectòria del projecte des de la convocatòria del concurs públic fins a l'anunci dels mitjans de comunicació comarcals de la planificació d'obres per al primer tram de treballs al carrer.

Aquesta apreciació, però, no significa res més que l'actualitat de la ciutat en aquells anys passava per altres qüestions del moment i que el projecte d'adequació de “la Carretera” continuava gestant-se des de l'interior.

Arribem al mes d'octubre de l'any 2007. El Butlletí Municipal de Granollers en la seva edició d'aquell mes publicava un reportatge titulat “El Carrer d'Anselm Clavé s'adequarà en els propers anys com a espai per als vianants”. El mateix reportatge explicava que aquest projecte era un dels objectius del Programa d'Actuació municipal en la línia de reduir en trànsit i fomentar la sociabilitat dels carrers del centre històric. A més, en paraules del regidor d'Obres i Projectes Albert Camps al mateix reportatge, per aquell llavors a l'octubre de 2007 s'estava encara elaborant el projecte executiu del carrer d'Anselm Clavé i faltava per tant saber-ne el seu pressupost.

Un aspecte que cal tenir molt en compte del projecte i que s'explica a partir de l'aparició del regidor de Mobilitat Juan Manuel Segovia en el reportatge és el de les obres integrals. Segovia comentava en declaracions que s'incorporarien noves zones de càrrega i descàrrega al centre

de la ciutat amb l'objectiu d'abastir la gran illa de vianants (referint-se al carrer d'Anselm Clavé) com a una de les moltes accions dins de la remodelació del centre de la ciutat. A més, el mateix regidor d'Obres i Projectes afegia que l'adequació del carrer comportaria una actuació a fons que implicaria moltes accions en molts àmbits de l'urbanisme. Aquests àmbits eren, per exemple, la mobilitat, la xarxa d'aigües, el cablatge de l'enllumenat i la xarxa de gas, entre d'altres (Ajuntament de Granollers, 2007).

Dues notícies del diari *El9Nou* del 21 de desembre del 2007 i del 25 d'abril de 2008 parlen de les principals inversions del pressupost de Granollers i de les subvencions del PUOSC als municipis del Vallès Oriental 2008-2012, respectivament. En la primera s'explicava que quatre anys després de la convocatòria del concurs d'idees per al projecte, els pressupostos municipals destinarien per al següent any 2008 una suma de 75.000 € al projecte (Villarroya, 2007). En la segona notícia, com ja hem vist anteriorment, s'explicava que el Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya (PUOSC) destinava 550.000 euros com a subvenció del Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat al projecte d'urbanització del centre (G.N., 2008). Aquell mateix dia, però, s'explicava unes pàgines més enllà en el mateix diari que s'havia començat l'adequació del refugi antiaeri de la Guerra Civil de la plaça Maluquer i Salvador, que acabaria sent un projecte complementari al que ens ocupa (*El9Nou*, 2008).

En la mateixa tònica de ser les fonts oficials les editores de les primeres publicacions sobre el projecte –amb informacions que seguidament recollia el diari *El9Nou* per als seus articles-, el 9 de juny de 2008 l'Ajuntament de Granollers publicava una nota de premsa per anunciar la posterior roda de premsa de presentació oficial del projecte de “la Carretera”. Allà es convidaven els mitjans de comunicació i la ciutadania a acudir el dia següent 10 de juny a la Sala de Plens per a assaborir els primers tastets del que seria el projecte més ambiciós de la ciutat en molt de temps. L'alcalde de la ciutat, Josep Mayoral, el regidor d'Obres i Projectes, Albert Camps i el grup dissenyadors del projecte ZFC Arquitectes assistirien a la presentació com a ponents (Ajuntament de Granollers, 2008). L'acte donaria el tret de sortida a d'altres mitjans locals i comarcals per començar a informar sobre l'adequació del carrer, tenint així cobertura per part de diferents mitjans i obrint el projecte a la ciutadania.

A partir d'aquesta roda de premsa trobem el *Nació Digital* amb la notícia “Ja hi ha projecte per a l'adequació d'un tram de “la carretera””, del 12 de juny de 2008. Entre d'altres informacions, explica que el projecte tindria un pressupost de 4.100.000 euros i que l'objectiu passava per començar les obres a principis de l'any següent, el 2009. A més, parlava d'aspectes que ja hem

vist fins ara com el del paviment: “Un nou paviment, de pedra natural, d'un únic nivell, s'incorporarà, urbanísticament, a aquest eix les places de la Corona, de Maluquer i Salvador i de Lluís Perpinyà. Aquest paviment tindrà diferents colors, en funció de l'espai: blau/verd al carrer d'Anselm Clavé, marró/xocolata a la plaça de la Corona, colors diversos a la plaça de Maluquer i Salvador (amb una composició en forma de catifa davant de la Biblioteca Can Pedrals) i ataronjat a la plaça de Perpinyà, segons es preveu en aquest projecte”. El projecte també incorporaria uns nous enllumenat, arbrat i mobiliari urbà, tot amb l'objectiu de “reconvertir aquest eix en un espai amb prioritat per a la circulació de vianants, per donar continuïtat a les actuacions realitzades al casc antic de la ciutat i a l'entorn més proper” (NacióGranollers, 2008).

L'Ajuntament havia publicat doncs una nota de premsa amb la presentació propera del projecte en una roda de premsa, i el Nació Digital recollia els dies posteriors part de la informació que s'havia presentat. Tot i així, el Butlletí Municipal de Granollers en la seva edició mensual del juliol del 2008 publicava un reportatge sobre el projecte d'adequació de les places i el carrer tractat amb molta més profunditat i extensió. Aquest reportatge presentava com a novetats la utilització d'un paviment especial amb grans plaques de color negre davant del Museu de Granollers que es combinaria amb la resta dels 4 altres colors de pedres per a les diferents parts del projecte: blau/verd per al carrer d'Anselm Clavé, marró/xocolata per la plaça de la Corona, colors diversos per la plaça de Maluquer i Salvador, i ataronjat per la plaça de Perpinyà. Aquests paviments, explica, comptarien amb un tipus de pedra natural de quarsita, “un material resistent que permet el pas de vehicles i la programació d'activitats diverses” (Ajuntament de Granollers, 2008).

El projecte estava ja dissenyat i redactat per part del grup d'arquitectes Zubelzu Fabregat Castro Arquitectes així com presentat per part de l'Ajuntament a la ciutadania. Així doncs, hauria de passar poc més de mig any per l'inici de les obres. Fins a aquest punt hem vist el recorregut que el propi Ajuntament i els mitjans de comunicació locals i comarcals van anar publicant en relació al projecte. A partir de principis del 2009 –recordem, any que comencen les obres- trobem més varietat en publicacions de lliure accés que tracten el projecte alhora que comencen a cobrir el principi d'alerta d'una nova problemàtica amb les pedres de l'Índia i en general amb el paviment.

“La plaça de la Corona, primera fase de les obres de la carretera” és el títol de la notícia amb la qual l'Ajuntament anunciava, el 26 de gener de 2009, l'inici de les obres del projecte a partir del 2 de febrer. Una primera fase que, segons s'explica, tindria una durada aproximada de quatre mesos i comptaria amb un paviment natural en un sol nivell (això és, sense existència de voreres ni esgraons). A més, la notícia parlava d'un “espai únic, amb una filera d'arbres al mig de la plaça,

amb nous fanals, contenidors soterrats i zones de jocs infantils i de descans” (Ajuntament de Granollers, 2009). Tot cert, però amb un paviment en un sol nivell, desnivellat.

Unes obres de la primera fase que no tan sols seguirien en marxa un mes després del previst, sinó que no haurien acabat encara abans de començar la segona fase de les obres del projecte. Així mateix, durant la segona meitat del mes de maig van iniciar-se les obres entre la plaça de la Corona i el carrer d'Anselm Clavé fins a l'alçada del carrer Marià Maspons, això és, en un tram d'uns 200 metres direcció nord. També en informacions del mateix ajuntament de la ciutat (Ajuntament de Granollers, 2009).

Prop de tres setmanes més tard, el 8 de juny, el mateix diari El9Nou publicava una notícia que alertava del retard en la finalització de la primera fase de les obres a la plaça de la Corona. El titular deia així: “La nova plaça de la Corona va tard perquè no arriba la pedra de l'Índia”. En aquesta s'explicava que el problema amb el subministrament es trobava en la pedra de color marronós que anava a la part exterior del paviment, perquè les altres pedres del carrer d'Anselm Clavé, recordem, de color blau/verd, provenien d'altres pedreres i ja eren a la ciutat. L'espai obriria aquell mateix 15 de juny però sense estar acabat. El peu de fotografia d'una de les dues presents en la pàgina de la notícia, on s'aprecien les obres amb el paviment aixecat i un tancat de ferro, anunciava la propera obertura al cap d'uns dies del pas de vehicles per accedir a un dels carrers adjacents a la plaça. Un paviment del tram sud de la Corona que, com veurem més endavant, s'aixecaria per complet al cap de poc temps degut el seu mal estat, amb pedres trencades, desnivellades i mal fixades, i principalment causat pel pas de vehicles i camions de gran pes (F.P., 2009). El 6 de juliol, el mateix diari informaria de la finalització de les obres a la plaça a finals de juliol, tres mesos després del previst (El9Nou, 2009).

El mateix dia 31 d'aquell mes de juliol, El9Nou alertava de la “polèmica que se sent a la ciutat: la pedra de la plaça de la Corona...” El regidor de CiU, Albert Canet, en el ple d'aquella setmana, havia preguntat per la rugositat de les pedres de terra, per la perillositat si es relliscava i per la necessitat de portar-les des de l'Índia en un moment econòmic com el de crisi. El regidor d'Obres i Projectes de l'Ajuntament, Albert Camps, havia correspost les seves inquietuds al·legant que havien estat assegurats que el paviment no seria lliscant, que l'exemple venia d'altres ciutats com Vitòria, La Seu d'Urgell o Sant Cugat, i que si la pedra provenia de l'Índia era perquè “estava en el catàleg de l'empresa d'aquí que la ven i on no constava el país d'origen de la pedra” (J.M., 2009). Amb el pas del temps, però, s'ha vist i patit que el mateix paviment ha resultat ser lliscant, cosa que ha provocat caigudes i posteriors lesions a les persones afectades que, malauradament, han estat força.

Poques setmanes més tard, el 14 de juliol, s'intervenien el paviment de la plaça amb l'objectiu d'allisar-lo i reduir així el risc de caure-hi. En l'apartat "EL TEMA" –del moment, és clar-, el mateix El9Nou incloïa dues notícies i un article d'opinió on apareixien les veus de diferents arquitectes en relació al resultat final de la plaça i del paviment. En la primera, "Granollers intervé a la plaça de la Corona per suavitzar el paviment", s'explicava que el principal motiu de descontent entre la ciutadania eren les irregularitats del paviment pròpies de la pedra utilitzada. Aquí, diu la notícia, les fonts municipals no van adonar-se de la rugositat de la pedra fins que va estar posada. Una frase alertava un dels problemes que ja hem vist i que continua a dia d'avui: "El paviment de la plaça presenta més problemes en els punts d'unió d'algunes pedres amb altres, on el diferent relleu d'unes i altres pot donar lloc a desnivells importants." Altres expressions com "des del govern s'admet que algunes persones han tingut ensopegades..." o "La rajola és problemàtica..." en són alhora l'evidència (Villarroya, 2009). A més, l'article d'opinió comptava amb arguments que també manifestaven el descontent amb el paviment. L'arquitecte Francesc Sala explicava que "la concreció i la tria de materials és el problema. Sembla absurd portar de tant lluny una pedra semblant a la de les pedreres d'Aiguafreda o d'El Figaró." Per altra banda, l'arquitecte Antoni Codina elogiava el paviment en un mateix nivell i l'objectiu de la restricció del trànsit amb excepció de la part sud de la plaça, tot i que afegia que "Desconec si al sector en contacte amb Anselm Clavé es permetrà el trànsit. Seria bo evitar-ho" (Villarroya, 2009). Ja en la tercera notícia, el diari recollia l'opinió també d'alguns comerciants, com és el cas de la Fàtima Andrades, de la botiga Marga, que mostrava el seu descontent: "La pedra petita va costar molt de posar i ja he vist com tres persones queien: una dona gran i dos joves" (Beltrán, 2009).

Arribats a principis de l'any següent, el 2010, s'iniciava la tercera fase en l'últim tram del carrer. Dies més tard i un any just després de l'inici de les obres a la plaça de la Corona, el 2 de febrer de 2010, la imatge que seguia projectant la plaça era descrit pel diari del Vallès Oriental somVallès d'aquesta manera: "Operaris amb armilles reflectants, rajoles aixecades, forats al terra, tanques dificultant el passeig dels vianants... Aquest era el panorama de la plaça de la Corona de Granollers aquest dilluns 1 de febrer a la tarda, mig any després que l'Ajuntament donés per finalitzada la remodelació de l'espai, que va durar mesos." En aquesta mateixa notícia titulada "Continua el nyap a la plaça de la Corona", el diari explicava que CiU alertava que el problema requeia en el paviment, que "no és correcte", i que "tindrà problemes perquè no està preparat per suportar el pas constant de vehicles, i que l'entrada de camions de recollida d'escombraries malmetrà el paviment". A més, es van haver de canviar les jardineres de la part sud de la plaça per unes de fusta per no ser "adequades per a un espai públic" (somVallès, 2010).

El mateix artista dissenyador granollerí Vicenç Viaplana escrivia un article a principis de febrer del 2010 sobre la grisor i la “modernitat forçada” del nou projecte en el diari, que va comportar una onada de reaccions i opinions a favor del seu argument amb un grup a Facebook en contra d’un “projecte mal fet”, sobretot en relació a l’estètica general i a la dels nous fanals en L i en I del carrer en concret (Beltrán E. M., 2010). Al març del mateix any, l’anomenada pedra de l’Índia continuava creant polèmica amb moltes peces trencades, deia el SomVallès, deguda la circulació de vehicles, que volia reduir-se per part del consistori per evitar-ho (SomVallès, 2010).

Just abans de donar per inaugurada la reforma de la carretera el 25 de setembre de 2010, amb una visita a la ciutat de les autoritats del govern de Catalunya i de la Diputació de Barcelona, el dia abans El9Nou publicava una notícia sobre la transformació de la plaça des del 1932. A més, explicava que dos dies enrere encara es retocava el paviment. Unes actuacions que el regidor d’Obres i Projectes Albert Camps valorava com a “part dels repassos inherents a qualsevol obra” (E.M., 2010). Arribant ara al dissabte 25, quan amb una passejada inaugural amb presència del president de la Generalitat, José Montilla; la delegada Territorial del Govern de la Generalitat de Catalunya a Barcelona, Carme San Miguel; el president de la Diputació de Barcelona, Antoni Fogué; i l’alcalde de Granollers, Josep Mayoral, es donava per enllestida una urbanització de prop de 14.230 metres quadrats destinats als vianants (Ajuntament de Granollers, 2010).

Però la problemàtica continuava present. Amb operaris al carrer i actuacions de la brigada d’obres en una imatge que es projectava molt sovint alhora que afavoria el creixent rebombori social en vers l’estat del paviment i les conseqüents entrebancades i caigudes dels vianants. Tant era així que dos anys més tard, a mitjans d’octubre de 2013, les rajoles del carrer Anselm Clavé eren objecte d’uns nous treballs en dues fases per rejuntar les pedres que estaven mal fixades a terra i entre elles. És especialment interessant aquest article perquè introduïa un altre factor a la problemàtica, la mala qualitat del rejuntat. Un material que segons deia El9Nou havia provocat el moviment entre les rajoles. A més, el diari afegia que el pas de vehicles de càrrega i descàrrega de botigues i el mercat setmanal malmetien el paviment de la part central del carrer. El cost dels treballs, afegia, l’assumia una de les dues empreses constructores deguda la desaparició de l’altra (El9Nou, 2013).

Tant ha seguit així des d’aquell moment i fins a l’actualitat que, any i mig després, a finals de maig de 2015, els alumnes sisè D de primària de l’Escola Pia de Granollers –que es troba a tocar de la plaça de la Corona i alhora al principi del passeig, i on precisament jo mateix vaig passar quinze anys de la meva infància i adolescència per a la meva educació acadèmica- van enviar

una carta al director del diari El9Nou –per ser el principal de la ciutat i, per tant, on es podria fer més ressò d'allò que alertaven i demanaven en el seu escrit- que deia així:

“El perill de les rajoles del carrer Major

Els alumnes de 6è D de l'Escola Pia de Granollers volem transmetre la nostra opinió sobre el mal estat de les rajoles, concretament les del carrer Major perquè alguns de nosaltres hem vist alguna situació posa en perill la seguretat dels vianants.

Volem posar de manifest que hem vist força rajoles desenganxades i que et poden fer ensopegar. Això és perillós per la gent que passeja, sobretot per les persones grans i els discapacitats, ja que és un carrer molt transitat. D'altres rajoles no tenen una superfície plana i això també és perillós per les persones que van amb patinet, bicicleta, patins... perquè se't pot quedar encallada la roda i et pot causar una caiguda, tot provocant lesions. Això s'agreuja els dies de pluja ja que fan reliscar amb molta facilitat. En definitiva, proposem que uns especialistes ho revisin per evitar tenir aquests greus problemes.” (Alumnes de 6èD Escola Pia, 2015)

2. Imatge actual d'un operari aixecant les lloses de la plaça de la Corona. Imatge d'elaboració pròpia.

3. Les lloses en mal estat al davant del Museu de Granollers. Imatge d'elaboració pròpia.

2.5. Entrevista al Redactor en Cap de la secció d'Economia del diari El9Nou en la seva edició del Vallès, Joan Carles Arredondo

El recorregut per les publicacions de lliure accés com els diaris locals i comarcals, les notes de premsa i notícies de l'Ajuntament alhora que del Butlletí Municipal en la cerca del material publicat sobre el projecte m'havia permès confirmar que les meves idees inicials sobre el mal estat del paviment i la problemàtica amb la pedra de l'Índia anaven prou ben encaminades. El9Nou havia estat de bon tros el diari que més cobertura havia donat al projecte, considerant-lo fonamental per a l'opinió pública granollerina. Des dels avenços anteriors a les obres, passant per les diverses fases del projecte i cobrint la problemàtica un cop acabats els treballs oficials, havia donat veu a la ciutadania perquè opinés sobre el problema, que estava en boca de tothom.

Per aquest mateix motiu vaig pensar que algú de la redacció podria parlar-me'n una mica més. De la problemàtica amb el paviment, de les característiques de les pedres de l'Índia i del per què del seu resultat, de la fallida de l'empresa constructora Construcciones y Rebajes Arids, S.A. – amb qui ja havia intentat contactar i una cerca ràpida per internet m'havia alertat de la seu tancament-, i del balanç del projecte, entre d'altres coses.

Un matí a la redacció, setmanes abans, m'havia permès establir el que seria el primer contacte amb el meu posterior i alhora primer entrevistat. En aquell mateix moment ja havia presentat una instància a l'Ajuntament, en l'intent d'obtenir quanta més informació millor, demanant tot el material oficial disponible sobre el projecte que, estava ben segur, l'Ajuntament s'havia reservat i calia consultar. Però això vindrà més endavant. El cas és que en Joan Carles Arredondo i jo havíem quedat una estona a mig matí d'un dimarts de principis de març per parlar del projecte. En Joan Carles no sabia ben bé quin era l'objectiu de citar-lo, ningú ho havia fet fins llavors per parlar de la reforma de la "Carretera". Jo tampoc en tenia l'objectiu gaire clar. Esperava que el redactor en Cap de la secció d'Economia em donés alguna clau per a començar amb la segona fase de la meva investigació, suposo.

Plaza de los Caídos. En Joan Carles va explicar-me que després del franquisme, la plaça va recuperar el nom bàsicament perquè la gent relliscava i les imatges seguidament després solien acabar amb la gent que relliscava a terra. Però, com hem vist, la gent continuava relliscant anys després. Vaig preguntar-li per la pedra, pels concursos d'adjudicacions, per la constructora i pel cas de projectes amb paviment semblant en ciutats com Sant Cugat, Vitòria o La Seu d'Urgell. Això només pel simple fet que, setmanes abans a la redacció, m'havien conduït directament a ell assegurant-me que si volia parlar amb algun expert en el projecte ell era la millor font. Però no va poder ajudar-me amb l'aspecte més dedicat a l'obra, el paviment i la pedra.

Per altra banda, en Joan Carles havia fet un seguiment exhaustiu dels resultats que havia tingut el projecte en relació als aspectes social, econòmic i cultural. Explicava, fent una valoració del mateix, que la urbanització de la carretera havia tingut èxit però que havia comportat alhora certs efectes negatius col·laterals. Més activitat al passeig, més volum de negocis i un canvi de centre neuràlgic de la ciutat de la plaça de la Porxada al carrer d'Anselm Clavé van ser alguns dels aspectes que va destacar. Per contra, les grans cadenes havien optat pel carrer per on passen, explica, 90.000 persones diàries, cosa que havia anat en detriment dels botiguers locals. Per l'augment dels preus dels lloguers, les constants ofertes de compra per part de les grans cadenes de tèxtil, calçat i perfumeries i per la falta de relleu generacional dels propietaris per continuar amb els seus negocis de tota la vida. La "Carretera" havia passat a formar part dels millors carrers comercials de Catalunya i havia agafat el relleu de la plaça de la Porxada com a "zona Premium" de la ciutat de Granollers.

"Tenim el risc de morir d'èxit". En paraules d'Amadeu Barbany, deia en Joan Carles, ideòleg de la illa de vianants, entrant en matèria dels resultats intangibles després del projecte. Per a Barbany, afegia, la urbanització de la carretera era l'intent de tornar el centre de la ciutat a la

ciutadania, deixant enrere els cotxes. Ara, en paraules d'en Joan Carles, la "Carretera" s'havia convertit en un negoci immobiliari i alhora un "niu de ZARA's", referint-se a la gran quantitat de locals que el gegant del tèxtil Inditex té en propietat al carrer d'Anselm Clavé (ANNEX 2).

2.6. Segona fase de consulta documental en publicacions amb accés restringit

Dies després de l'entrevista amb en Joan Carles seguia esperant resposta de part de l'Ajuntament. Havien passat setmanes des que havia presentat la instància, a principis de gener, sol·licitant tot el material disponible sobre el projecte. Una primera visita a la quarta planta del número de 7 del Carrer de Sant Josep, on s'ubica l'àrea d'Obres i Projectes dins de l'Oficina d'Atenció a la Ciutadania m'havia deixat entreveure que no estaven gaire acostumats a rebre visites com la d'aquell matí. Després d'asseure'm amb dos dels responsables de l'àrea per acabar presentant-me, explicant el motiu de la meua visita i fent-los la meua sol·licitud, vaig alertar que la meua presència havia arribat al punt d'incomodar-los i que el procés que hauria de tancar-se amb tota la documentació que demanava a la meua disposició acabaria sent llarg i dificultós.

Tant és així que, setmanes després de presentar la instància i alhora haver-me quedat clar que tot el material s'hauria d'anar a buscar primer a l'Arxiu Municipal per ser posteriorment filtrat, seleccionat i recopilat abans de proporcionar-me'l, vaig presentar-me de nou a la quarta planta de l'OAC. Tenia clar que havia de seguir insistint per molt que no sabés quin material m'acabarien oferint. Alguna cosa em deia que, de ben segur, acabaria trobant algun tipus d'informació rellevant per a la meua investigació, tot i que sabia que els arxius haurien passat un primer filtre de documentació no disponible de consulta –per incloure dades personals dels implicats en el projecte– i un segon filtre d'arxius que directament no volguessin posar a la meua disposició.

La instància no havia arribat a les diferents àrees i departaments de l'Ajuntament. De fet, ni ells mateixos sabien què havia passat pel camí. Vaig optar per demanar-los de nou que tractessin de fer la gestió el més abans possible, ja que el temps començava a tirar-se'm a sobre. Durant aquells dies havia començat a contactar amb els arquitectes que van formar part de l'última fase del concurs de redacció del projecte alhora que amb l'empresa constructora de l'obra, per tal d'avançar d'alguna manera en la meua investigació mentre esperava la documentació de l'Ajuntament. L'únic que va respondre'm va ser l'arquitecte barceloní Salvador Matas qui s'havia presentat conjuntament al concurs amb el seu soci Mateu Aregay. Del seu disseny i la seva entrevista en parlarem més endavant.

Així doncs, a principis d'abril se'm notifica que el material ja està preparat a l'OAC per a la meua consulta. Aquesta documentació oficial compta amb un requisit que no havia contemplat: no podia sortir de l'Ajuntament. L'entrevista amb en Salvador ja estava concertada per la tarda del mateix dilluns 9 d'abril, al seu despatx del carrer Còrsega de Barcelona. La consulta d'aquesta documentació a continuació es va fer entre els matins del dia 9 i el posterior 10 d'abril, en una sala de reunions de la 4a planta corresponent a l'Àrea d'Obres i Projectes de l'Ajuntament.

2.6.1. Documentació oficial propietat de l'Ajuntament de Granollers

El meu objectiu principal de la consulta de la documentació oficial sobre el projecte propietat de l'Ajuntament girava sobretot al voltant de la tercera hipòtesi que m'havia plantejat al principi de la investigació. A part de la cerca d'informació relacionada amb les pedres de l'Índia, més que sobre una possible mala execució de l'obra, els meus esforços van centrar-se en alertar algun tipus de possible irregularitat en el procés de gestació del projecte, prèvies a l'execució final de l'obra. Per a fer-ho, els documents que havia de consultar principalment eren, per una part, aquells relacionats amb el concurs i l'adjudicació de la redacció del projecte i, per altra, les bases del concurs i l'adjudicació del contracte d'obres. Dins de tota la documentació que se'm va facilitar des de l'Ajuntament, la major part d'expedients estaven relacionats més amb els aspectes burocràtics i acords entre l'Ajuntament i la direcció de l'obra per a dur a terme els diferents passos del projecte, que no pas en la pròpia matèria de cadascun d'aquests passos. Així doncs, per exemple, les bases del concurs per a l'adjudicació de la redacció del projecte no formaven part d'aquest material, ni molts dels aspectes que havia demanat en la meua instància setmanes abans tampoc apareixien per enlloc en tota aquella gran quantitat de documentació.

Clars exemples eren l'expedient de l'1 de desembre de 2007 per a l'"Adjudicació del contracte de consultoria i assistència tècnica per a la redacció del Projecte d'urbanització del c/Anselm Clavé (executiu)" del 2007; l'expedient 28/8 (és a dir, el número d'expedient 28 corresponent a l'any 2008) per a l'"Aprovació inicial del Projecte d'obra ordinària d'adequació de la Plaça de la Corona i del carrer d'Anselm Clavé (incloses les places de Josep Maluquer i Salvador i Lluís Perpinyà)", o l'expedient també 28/8 per "Aprovar el Pla de Seguretat i Salut relatiu al Projecte executiu d'adequació del carrer d'Anselm Clavé i la plaça de la Corona", entre d'altres. Aquests primers arxius comptaven en gran part amb contractes signats i altra documentació oficial signada per les diferents parts implicades en el projecte, sobretot, la direcció tècnica de l'obra (ZFC Arquitectes), la constructora (CYRARIDS-COBRA, U.T.E.) i el representant de la corporació local, el senyor Xabier Acosta Ferrer (precisament un dels dos homes amb qui m'havia reunit dues vegades a la 4a planta de l'OAC per a demanar-los la documentació que sol·licitava a

l'Ajuntament). En aquests tres expedients anteriors estaven desglossades i perfectament especificades les quantitats de diners invertits per a cada actuació. Per la redacció del projecte a ZFC Arquitectes, un total de 29.756,43 €; per al pressupost total del projecte un a xifra rodona de 4.100.000 €; i per al pressupost d'adjudicació de l'obra per a CYRARIDS-COBRA, U.T.E., una suma de 3.444.000 € (ANNEX 3).

També vaig poder accedir al procediment de valoració de les diferents proposicions de les obres del projecte en l'expedient amb nom "Iniciar l'expedient licitatori del contracte d'obres relatiu al Projecte d'obra ordinària de la plaça de la Corona i el carrer d'Anselm Clavé [...]", dins el qual s'establien correctament els criteris d'adjudicació del contracte d'obres a l'empresa constructora. En aquest mateix apareixien les fonts de finançament del projecte en l'"Informe sobre el finançament de projectes". D'aquests 4.100.000 € del total del projecte, l'aportació municipal havia estat d'un total de 2.325.000 € (1.100.000 € el 2009 i 1.225.000 € el 2010), mentre que la resta de fonts de finançament relatives a les subvencions i altres van comptar amb uns imports de 775.000 € per part del Conveni del Departament de Política Territorial i Obres Públiques i la Direcció General de Carreteres, 550.000 € per part del PUOSC i 450.000 € de la Diputació de Barcelona Xarxa de Municipis (ANNEX 4). Finalment, però, en l'acta de recepció de l'obra del 3 de març de 2011 s'especificava –a part de dir-se que s'havia comprovat que l'obra estava en bon estat- que l'import total del pressupost executat havia acabat sent de 3.557.858,37 €, 112.365,93 € més que l'originari pressupost d'adjudicació per a l'obra, ja que faltaven 4.590,38 € per executar del total del pressupost del projecte executat (ANNEX 5).

També havia fet un repàs intensiu a les diferents certificacions de l'obra, en total 18, que comprenien les diverses actuacions que havien conformat el projecte des del seu inici i fins a la liquidació total de l'obra, el febrer del 2011.

Per al tema que ens ocupa, el de la problemàtica amb el paviment del projecte, en el propi arxiu que contenia el "Projecte Executiu d'Adequació del Carrer Anselm Clavé" s'explicava, entre moltes altres dades que ja hem vist fins ara, la justificació de la tria del paviment utilitzat, la procedència d'aquesta pedra i s'adjuntava un document de sis pàgines on es presentaven els assajos fets a les pedres que es proposaven des de la direcció de l'obra. Per una banda, s'havia optat per la utilització de "pedra natural de mides diverses i gruixos variables en funció del trànsit rodat previst". Aquest tipus de pedra escollida seria "quarsita de color i composicions diferents segons el lloc on vagi". Per altra, deien, "la pedra serà de la cantera Eurobogar o similar, amb característiques de porositat, resistència a la flexo-compresió, color, etc., similars". L'estudi de les pedres, per la seva part, estava signat pel Geòleg director de l'Àrea de Mecànica

del sòl, del Departament de Mineralogia i Petrologia de la Universitat del País Basc, Jesús del Castillo (ANNEX 6).

2.7. Entrevista a l'arquitecte Salvador Matas

La fase de consulta de la documentació anterior sobre el material publicat del projecte propietat de l'Ajuntament va durar dos dies. El mateix dilluns 9 d'abril i el següent 10 d'abril. Part dels informes que hem vist, per tant, corresponen a la consulta del dia 10. Per aquest motiu, l'entrevista concertada per la tarda al despatx de l'arquitecte Salvador Matas va comptar amb informació que ja tenia d'anterior i amb aquella nova procedent de la consulta de la documentació oficial d'aquell mateix matí al OAC, sobretot referent als termes econòmics i de contractacions del projecte. Possiblement també perquè llavors tenia en ment, com a principal eix de la meua investigació, el trobar algun tipus d'irregularitat en el projecte més que en el de centrar-me en la pròpia pedra o en una mala execució de l'obra.

En sortir de l'OAC i tornant cap a casa per a acabar de preparar l'entrevista amb en Salvador vaig trobar-me amb una nova actuació de manteniment de l'Ajuntament, en ple centre del carrer d'Anselm Clavé. Aquest cop la partida de manteniment era més visible, comptava amb més personal i ocupava un espai més ampli que del normal. Dos vehicles, uns 6 operaris i un espai relativament important com per obstaculitzar una part del pas del carrer era la imatge que es projectava. Vaig decidir parar-m'hi. No podia deixar córrer l'oportunitat que se m'havia presentat de parlar amb algun dels operaris que estaven reparant el paviment, pel simple fet que poguessin aportar-me algun tipus d'informació nova sobre la problemàtica.

4. La brigada d'obres canviant el morter. Imatge d'elaboració pròpia.

5. L'actuació d'aquell matí al carrer d'Anselm Clavé. Imatge d'elaboració pròpia.

Vaig demanar pel cap de la unitat. En Ramon, amb títol d'Oficial de la Brigada d'Obres de l'Ajuntament de Granollers, va sorprendre's en veure'm tan extremadament interessat en la problemàtica i en l'actuació que estava fent la brigada aquell matí. Vaig treure la llibreta i vaig apuntar alhora que preguntava al Ramon. "El problema està en el morter utilitzat". Un tipus de morter de calç, deia, de mala qualitat per a suportar el pas dels vehicles. Segons en Ramon, el pas dels camions de càrrega i descàrrega, de manteniment, de neteja, d'escombraries i d'altres, i especialment el volum de vehicles present els mercats dels dijous feien que el paviment es moguéss. Això, afegint precisament la utilització d'un morter que no fixava bé les pedres a terra, permetia que sobretot l'aigua i d'altres condicions meteorològiques es filtressin i retractessin el morter. Aquesta situació s'anava agreujant poc a poc, i les pedres s'acabaven trencant i provocant el mal estat del paviment.

L'actuació d'aquell dilluns de la brigada d'obres consistia en canviar el tipus de morter de calç a un altre tipus, el ciment cola. "L'Ajuntament prefereix anar substituint que fer un pla d'actuació", continuava, perquè l'anterior tipus de morter era molt més barat que el nou producte que estaven afegint al paviment per adequar-lo a la realitat del carrer i al volum de trànsit que hi circula.

El cas és que aquella mateixa tarda vaig presentar-me al despatx d'en Salvador del carrer Còrsega de Barcelona amb tota la informació que tenia, més aquella obtinguda a l'OAC el mateix matí i les declaracions que m'havia fet l'oficial de la brigada d'obres de l'Ajuntament –en Ramon,

que de fet no va voler obrir-se del tot a parlar per por a sortir malparat, negant-se fins i tot a dir-me el seu cognom-.

La proposta d'en Salvador i del seu soci Mateu per a la redacció del projecte era senzilla, austera i sobretot continuista amb la "solució correcta, austera, seriosa i funcional" que havia estat la remodelació de l'antic casc antic, en paraules del mateix arquitecte. "No es tractava de fer res diferent, perquè precisament les intervencions al carrer han de tenir un caràcter integrador en la ciutat i han d'estar pensades en l'ús que s'hi donarà" (ANNEX 7).

En relació al paviment, el disseny del seu projecte perseguia la intenció de continuar amb el mateix paviment i les mateixes directrius del casc antic. "Combinàvem dos paviments, la llamborda granítica petita de 10x30 centímetres i una peça de 30x30 centímetres de formigó. Ambdues, amb un grossor de 8 centímetres. Són materials que funcionen correctament per qualsevol tipus de pas de persones i trànsit perquè, per un costat, tenen gruixos importants i son durs, i per altre, tenen una dimensió petita cosa que, d'alguna manera, fa que les juntes permetin una mica de flexibilitat perquè la peça no es trenqui." Sobre l'ús de la quarsita, afegia, que d'entrada li semblava un tipus de paviment insegur per a un passeig de vianants per on passen vehicles pesats, i amb molta més facilitat per trencar-se per ser un tipus de pedra natural que no pas el que recomanava la seva pròpia experiència, com ara lloses de formigó o granítics.

A més, en Salvador també em va parlar sobre el morter de calç que m'havia explicat en Ramon. "M'estanya que hi hagi un morter de calç a sota perquè és un morter tou que es fa servir en cobertes, façanes..., llocs on el fred, el Sol i la temperatura li demana molts moviments. Ara, un paviment per on han de passar vehicles ha de ser, per una banda, o molt flexible i per tant cal que no s'hi posi gairebé morter o, per altra banda, molt rígid i molt fixe amb morters de ciment i unes juntes especials."

També vam fer un repàs per la part més econòmica i de costos del projecte. Vaig plantejar-li un desglossament dels costos del projecte que havia extret del mateix document propietat de l'Ajuntament, on s'hi especificaven partides com l'execució material, els imprevistos, el 13% de despeses generals sobre el pressupost de l'execució material, el benefici industrial sobre el mateix pressupost d'execució material i l'IVA. Tot va quadrar-li exceptuant la xifra total, els 4.100.000 € del pressupost del projecte, a la que va respondre: "Difereix bastant del nostre projecte. O ens vam equivocar nosaltres a la baixa, o els altres van anar molt a l'alta. Estem parlant que estem a l'any 2003, i em sembla un pressupost molt alt."

2.8. Entrevista a l'Enginyer en Materials i Doctor en Enginyeria de la Construcció per la Universitat Politècnica de Catalunya, Diego Fernando Aponte Hernández

L'arquitecte Salvador Matas havia alertat un gran pressupost per al projecte final que diferia molt de la quantitat establerta pel seu disseny i el del senyor Aregay. Alhora, s'havia sorprès en saber que la pedra utilitzada per a les places i el carrer d'Anselm Clavé era la quarsita. Un tipus de pedra natural molt resistent però alhora també amb moltes més possibilitats a trencar-se i exfoliar-se per les seves pròpies característiques. En canvi, ells havien optat per altres tipus de pedres més "segures" a l'hora de pavimentar el projecte.

Era clar que necessitava l'opinió d'un expert en materials per parlar sobre el projecte i concretament del paviment entre la plaça de la Corona i el carrer de Torras i Bages –que comprenia el carrer d'Anselm Clavé i les places de Perpinyà i de Maluquer i Salvador-. Aquest expert o experta m'ajudaria a valorar l'estat del paviment i del carrer i, sobretot, la utilització de la quarsita per al terra. Una trucada al Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Catalunya, a través de la Janina Gómez del Departament de Comunicació i Premsa del Col·legi, va permetre'm posar-me en contacte amb la Dra. Marilda Barra Bizinotto, professora del departament d'Enginyeria Civil i Ambiental de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Vam tractar de concertar una entrevista amb la Marilda però les agendes ocupades d'ambdós ens van fer optar per canviar d'entrevistat: el professor Diego Fernando Aponte Hernández, enginyer en Materials i Doctor en Enginyeria de la Construcció per la Universitat Politècnica de Catalunya.

El professor Aponte i jo vam quedar el primer dimecres de maig al matí al seu despatx, el 112 de l'Edifici B-1, al Campus Nord de la UPC a Barcelona. Durant en contacte previ a la pròpia entrevista, el professor m'havia demanat algun tipus de registre visual per poder alertar en imatges la problemàtica amb el paviment. Vaig passar-li algunes de les fotografies que havia fet del carrer, el paviment i les pedres de l'Índia durant els mesos d'investigació. En algunes d'elles també apareixien brigades d'obres de l'Ajuntament actuant al carrer i reparant les lloses trencades, substituint el morter i algunes altres lloses, i llimant-ne d'altres. Imatges com aquesta:

6. Un operari treballant en una llosa al carrer d'Anselm Clavé. Imatge d'elaboració pròpia.

Volia tenir tot el material disponible que em pogués sol·licitar durant la nostra reunió i per això vaig presentar-m'hi amb tota la documentació de l'Ajuntament sobre el projecte, les informacions que tenia amb més anterioritat i les imatges que li havia passat dies enrere. Vaig fer-li una breu introducció sobre el meu projecte de periodisme d'investigació i la problemàtica present amb el paviment de la carretera i les places.

“Una quarsita no forma això.” Va ser el primer que em va dir el professor en tornar a veure les imatges. En aquell moment, però, el professor Aponte va decidir ajudar-se del coneixement de la seva companya, la Geòloga i Doctora en Enginyeria de la Construcció per la UPC, Susanna Valls, que es trobava en el despatx a tocar (ANNEX 8).

“Sí, sí, ja sé. És el que posen a tot arreu. També a Sant Cugat. De l'Índia dius que van portar-la? Com si no en tinguéssim aquí. Una roca quarsítica mai et donarà descamacions o exfoliacions. Si és quars pur, mai tindrà aquests problemes. Jo crec que aquesta pedra és artificial. No hi ha res com que em portis la roca aquí i l'examinem. Així veurem si és quars realment amb un àcid”, va comentar la Susanna en veure les imatges del paviment del carrer. “Deuen haver posat el nom de quarsita en un sentit comercial”, va comentar la Doctora Valls (ANNEX 9).

Dins d'aquesta documentació de l'Ajuntament que havia recopilat i portat al despatx del professor Aponte apareixia l'informe petrogràfic de les pedres utilitzades en el projecte. Un informe que vam analitzar al seu despatx. “Aquí, aquí. Diu, segons l'informe petrogràfic la roca es classifica com una calcària margosa”, llegia el professor. L'informe, que formava part del

document “Adequació de la plaça de la Corona i del carrer d’Anselm Clavé (incloses les places de Josep Maluquer i Salvador i de Lluís Perpinyà). PROJECTE EXECUTIU” incloïa, diu el mateix arxiu, “assajos fets a cada una de les diferents famílies de pedres quarsítiques.” “Ostres, és evident. Això no és una quarsita. Per a fer un paviment la utilització d’aquesta pedra és totalment incongruent. Mai faràs servir un carbonat, una calcària. Són roques que l’aigua les exfolia, amb una duresa nul·la. Marga, a més? Això és una pedra de molt mala qualitat. La marga és una argila, un material poc compactat. Està formada per làmines i en el moment que entra una mica d’aigua aquestes làmines es separen i la roca s’exfolia”, va afegir seguidament la Doctora Valls.

També vaig plantejar al professor en aquella reunió la problemàtica amb el morter que m’havia explicat dies enrere en Ramon com a Oficial de la Brigada d’Obres de l’Ajuntament de Granollers. Dins d’un dels documents oficials de l’Ajuntament, en el pressupost del projecte, es presentava la descripció de cadascun dels materials utilitzats en la obra. En la secció de paviments, tant en la Fase I (la plaça de la Corona) com en la Fase II (el carrer Anselm Clavé incloses les places) s’explicava que la pedra es col·locava amb un morter mixt amb mescla 1:2:10. En termes de mescla, va explicar-me el professor, aquests números significaven les quantitats dels productes que van en cada mescla de morter. L’1 és la quantitat de ciment, el 2 la quantitat d’aigua o d’additiu, i el 3 la quantitat de sorra. O quantitat de ciment, quantitat de calç i quantitat de sorra, per el mateix ordre. “Es tracta d’un morter pobre, i la resistència del morter no és suficient per suportar les càrregues.” La professora Valls, per la seva part, va explicar-me que “la utilització d’un morter de calç d’unió en un tipus de paviment com aquest és incongruent. A més, una pedra quarsita no ha de tenir cap problema per aquest tipus de paviment. Ara bé, si és una calcària llavor sí. A més, pel que veiem en les imatges, el paviment està desnivellat i per aquest motiu la gent s’entrebanca i cau.”

En aquesta mateixa línia, l’entrevista em va permetre alertar un nou problema en el paviment. El professor va assegurar que hi havia un tercer error partint de la visualització de les imatges. “Està clar que hi ha un tercer error de col·locació i, per tant, d’obra. Al col·locar el morter, si aquesta acció no es fa anivellada, les càrregues poden acabar fracturant la pedra.”

A tot això, sobre el resultat final de l’obra, el professor Aponte va assegurar que les responsabilitats haurien de ser, per una part, del contractista —és a dir, l’empresa constructora—, per haver utilitzat una pedra que les tenia totes per no ser una quarsita —com sí que demanava el projecte— i, per altra part, a la persona que accepta l’obra en representació de l’ajuntament, per haver acceptat l’obra amb aquests errors que, clar està, s’han anat agreujant amb el pas del

temps i, sobretot, de vehicles de gran càrrega. En relació al preu del projecte, el professor va concloure dient que “si has pagat un milió d’euros hauria de ser una obra molt ben feta. Tota obra s’entrega amb un manteniment mínim de garantia. Ara bé, si s’ha pagat un milió d’euros només en paviment i al dia següent de l’entrega final s’ha de començar el manteniment, aquest pressupost no es justifica.”

2.9. Entrevista al Cap de Projectes de l’empresa constructora Construcciones y Rebajes Arids, S.A., Eduard Solà Isern

En sortir de l’entrevista amb el professor Diego Aponte i també gràcies a les explicacions de la geòloga Susanna Valls vaig poder establir tres possibles errors en el projecte. El primer, el canvi de pedra o la utilització d’un tipus de pedra que no era quarsita a la Fase II del projecte. El segon, el tipus de morter utilitzat, pobre i amb poca capacitat per suportar grans càrregues. I el tercer, un defecte d’obra que provocava el desnivell entre les pedres.

Així doncs vaig presentar-me al Classic Cafè de Granollers —que es troba precisament a la plaça de la Corona— aquella mateixa tarda per parlar amb el cap de projectes de l’empresa constructora, l’Eduard Solà.

Després de parlar de manera introductòria sobre l’empresa i el càrrec que tenia dins la mateixa l’Eduard, vaig preguntar-li sobre la naturalesa de les pedres analitzades, presents en l’informe petrogràfic, que diferia del tipus de pedra sol·licitat per projecte. “Vam posar la pedra que se’ns demanava en el projecte. [...] El projecte, en la partida de pressupost, ens demanava una pedra que provenia d’un lloc que li posaven un nom com si fos una cantera. Allò no era una cantera, sinó que era un proveïdor del País Basc o de Navarra, bàsicament un majorista de pedra. Indagant, vam saber que aquest majorista portava la pedra de l’Índia. [...] Vam contactar amb ells, vam demanar pressupost per subministrar-nos la pedra, i paral·lelament vam demanar pressupost a dos majoristes més. La pedra utilitzada en el projecte era un model molt concret que venia de l’Índia. Vam exposar a la direcció facultativa el pressupost d’aquests diferents proveïdors i, entenent que com a adjudicatari de l’obra podíem comprar el material on volguéssim mentre es posés el mateix material que es demanava a projecte, vam continuar endavant.” A més, va acceptar-me que la pròpia empresa constructora no sabia com era la pedra fins que va arribar aquí. “Nosaltres vam veure unes especificacions tècniques, després vam veure uns models de pedra, vam confirmar que les pedres que s’havien de portar eren aquelles i es van portar cap aquí. Se’ns va avisar de que les pedres tindrien irregularitats i a partir d’aquí

es va mirar que complissin amb les toleràncies que s'exigien per normativa. Les irregularitats que hi ha no són cap exageració" (ANNEX 10).

En relació al morter, l'Eduard va assegurar-me que el contractista l'havia canviat per un tipus de morter M-7,5 amb una sitja. Sobre la problemàtica amb el morter, va afegir que l'M-7,5 era un morter de qualitat que s'havia canviat precisament per evitar problemes. Uns problemes que, deia, sí que van trobar-se amb el material del rejuntat per la plaça de la Corona, de la marca Pavifix, que "va sortir defectuós fins al punt que la resta de l'obra no es va fer amb aquest material." A la problemàtica amb el moviment de les pedres, la mala fixació a terra i el desnivell va comentar que "és pel tipus de pedra", una pedra que s'exfolia i que ella mateixa té irregularitats. "És impossible una planimetria amb les juntes." Sobre el tipus de trànsit que pot suportar la pedra i el morter, va excusar-se dient que "això ja és un càlcul d'enginyeria en el que no et puc ajudar."

També vaig preguntar a l'Eduard per les responsabilitats de l'obra i l'estat en el que es va rebre en l'acta de recepció. "Si van signar l'acta de recepció de l'obra és perquè van acceptar el projecte com a acabat. El tema de les irregularitats de la pedra són pròpies de la pedra. No es va utilitzar una pedra prefabricada que et ve totalment llisa o una pedra granítica que et ve a tall de serra. En relació a aquesta pedra, en el seu dia es va parlar de les seves irregularitats." Aquí, va afegir que l'única cara bona que tenia la pedra era la dels talls del perímetre perquè "eren els únics que es feien a tall de serra."

Ja cap al final de l'entrevista l'Eduard va fer una petita crítica a la pròpia execució de l'obra. La plaça de la Corona no havia quedat bé. "A part del rejuntat, possiblement ens hauríem d'haver tancat de banda en no permetre el trànsit de vehicles abans dels temps que nosaltres haguéssim cregut convenients. Això no va passar ni tan sols ho vam proposar." Recordem que la part sud de la plaça es va aixecar al poc temps després d'enllestir-se per la mala qualitat del rejuntat i el pas de vehicles, especialment en un tram on es feien giris per accedir als carrers adjacents a la plaça.

Vaig preguntar-li també pel preu del projecte i de les pedres. Un milió d'euros per la partida en paviments dels més de tres milions i mig d'euros per al pressupost d'execució. Veient-ne el resultat obtingut finalment, havia de tenir alguna explicació. "Tot el contrari. Vam buscar una alternativa a la pedra de la plaça de la Corona, que és la peça de Tagamanent. El preu de compra era el doble. És el que et dic, el preu de projecte et marca un preu molt econòmic, i l'únic lloc on es podia comprar aquesta pedra és fora. Qualsevol pedra nacional, el preu és molt més elevat."

2.10. Entrevista a la Geòloga i Doctora en Enginyeria de la Construcció per la Universitat Politècnica de Catalunya, Susanna Valls del Barrio

L'Eduard m'havia comentat que el problema residia en la pròpia naturalesa de la pedra escollida per projecte. La mateixa empresa constructora havia canviat el morter demanat en el pressupost per un morter més consistent, i sobre l'execució de l'obra només havia fet referència a un error a la plaça de la Corona.

L'empresa constructora havia comprat les pedres a un altre proveïdor diferent d'Eurobogar, que era el proposat per projecte. Totes procedents de l'Índia i, en principi, amb les mateixes característiques que la quarsita necessària per a pavimentar el carrer.

La Geòloga i Doctora en Enginyeria de la Construcció per la UPC, Susanna Valls, m'havia comentat en un primer contacte que portés mostres de les pedres per analitzar-les i saber exactament de quin tipus de pedra es tractava. A més, també havia comentat que desglossaríem l'informe petrogràfic present en l'arxiu oficial de l'Ajuntament. Així doncs, a mitjans de la segona setmana de maig vaig presentar-me al seu despatx per analitzar les mostres.

“La part de l'informe de control de qualitat de producte del projecte no hi és en la seva totalitat, es tracta d'un informe petrogràfic per microscòpia òptica de transmissió i estudi de propietats mecàniques i físiques de la roca. I la part de microscòpia no hi és, només estan les conclusions definint la roca com roca calcària margosa.” Aquí, deia, faltava la part de les propietats mecàniques de la roca amb un estudi per microscòpia. A més, afegia que l'informe presentava incongruències en els valors d'absorció de la pedra, que “donaven 0,06% i després en la part final del informe que es parla de la conclusió de resultats el valor final d'absorció passa a ser 3,17%.” Al seu entendre, faltaven fulles o part de l'informe per concloure amb la caracterització o anàlisi petrogràfic de la roca o paviment (ANNEX 9).

En baixar al laboratori soterrat de l'edifici B-1 del Campus Nord de la UPC a la Zona Universitària per analitzar les mostres, el primer que vam fer va ser un trencament a les dues mostres presents, per una part a la Fase I del projecte (el que és la plaça de la Corona) i, per altra part, a la Fase II del projecte (el carrer d'Anselm Clavé i les places de Maluquer i Salvador i de Perpinyà). Les places, però, també incloïen altres combinacions de colors de pedra. “Al fer un tall fresc dels trossos es veu a simple vista que hi ha dues tipologies de roques. Una ràpidament es veu que és una calcària bastant compacte i gens exfoliada o estratificada i no es visualitzen les margues. En canvi l'altre roca de coloració granatosa es veu ben cristal·litzada i granular i d'alta duresa.”

A més, vam dur a terme una prova per descartar tipologies de roques entre carbonats o roques calcàries de les roques silicatades o quarsítiques. Aquesta prova va consistir en posar gotes d'àcid (HCl) a les dues mostres per veure la seva reacció. Per una part, la mostra corresponent a la Fase I del projecte no va fer cap tipus de reacció amb l'aplicació de l'àcid. "La roca de coloració granatosa i que ja a simple vista és molt diferent a la roca calcària no ha reaccionat gens amb l'àcid, no ha mostrat efervescència i per tant no és un carbonat i de ben segur es tracta d'una roca silícica, tipus quarsítica", va apuntar la professora Valls. Per altra, la mostra corresponent a la Fase II del projecte sí que va reaccionar amb l'àcid produint una efervescència. "Quan una roca tipus calcària pren contacte amb un àcid aquesta es destrueix, el carbonat és descompost i per tant fa una efervescència. Aquesta mostra no és quars perquè mai reaccionaria amb l'àcid. Això és un carbonat de calç, perquè reacciona amb l'àcid."

Les imatges següents corresponen al moment de la prova:

7. Mostres de les pedres del projecte abans de la prova amb l'àcid. Imatge d'elaboració pròpia.

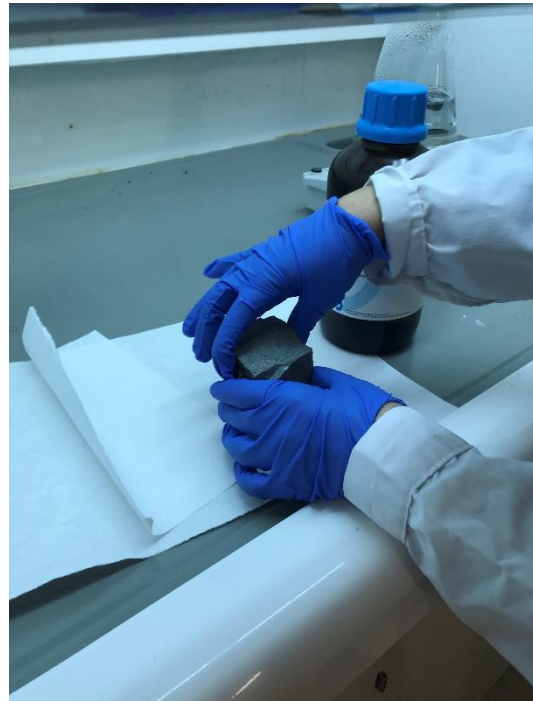

8. Part de la pedra corresponent a la Fase II del projecte abans d'aplicar l'àcid per veure'n la reacció. Imatge d'elaboració pròpia.

9. La professora Susanna Valls a punt d'aplicar l'àcid a la primera mostra. Imatge d'elaboració pròpia.

10. Mateixa perspectiva d'imatge. Col·locant la mostra per a l'aplicació de l'àcid. Imatge d'elaboració pròpia.

Tot i així, la professora Valls va assegurar que seria necessari un estudi petrogràfic, per a caracteritzar les mostres, que hauria de comptar amb “una identificació visual per lupa, un anàlisi petrogràfic per microscòpia òptica i una difracció de raigs X per veure quin minerals les formen.” Un estudi que rondaria els 350 € de cost, entre la visualització per lupa, la làmina petrogràfica prima resultant de la microscòpia òptica, i la difracció, essent aquests dos últims passos de bon tros els més elevats en cost.

“Aquí, per tant, hi ha un problema perquè en una part sí que s’ha complert el que diu el projecte de l’obra, i per l’altra no. Amb la mostra que ha reaccionat pots fer la prova de posar-la amb aigua i veure si s’expandeix. Visualment veig poca marga, però no és el més adequat per a fer un paviment. En canvi, la mostra que no ha reaccionat sí que és adequada per fer un paviment.”

2.11. Conclusions del projecte de periodisme d'investigació

Sortint de l'entrevista amb la geòloga Susanna Valls i gràcies a la prova que vam fer aplicant àcid a les dues mostres de pedres vam poder resoldre els dubtes sobre les pedres utilitzades en el projecte. Així doncs, la investigació, des de la primera consulta documental sobre el material publicat del projecte, passant per les diferents entrevistes i la consulta documental dels arxius de l'Ajuntament, per acabar determinant la naturalesa de les pedres amb les mostres gràcies a la prova de reacció, havia arribat al punt en què podíem establir una sèrie de conclusions que responien a l'origen de la problemàtica amb el paviment. Les conclusions extretes són les següents:

1. La pedra utilitzada a la plaça de la Corona correspon a un quars i, per tant, compleix amb la pedra sol·licitada per la direcció d'obra en el projecte executiu. Per altra banda, la pedra utilitzada en la Fase II del projecte, que correspon al carrer d'Anselm Clavé i les seves places (que inclouen alhora pedres amb d'altres tonalitats) és una calcària, un carbonat de calç i, per tant, no correspon al tipus de pedra sol·licitada en el projecte.
2. El projecte va comptar amb alguns materials de mala qualitat per a dur a terme un paviment per a un passeig de vianants com és el cas de la plaça de la Corona i el carrer d'Anselm Clavé i les seves places. Aquests materials de mala qualitat són, per una part, el rejuntat de la plaça de la Corona que va provocar molts problemes presents encara avui dia i, per altra, la pedra calcària utilitzada en la Fase II, molt poc recomanada per a un paviment per a un passeig per als vianants.
3. L'execució de l'obra va ser insatisfactòria a la plaça de la Corona, i els resultats en són visibles actualment, amb la presència de moltes de les lloses mal fixades a terra, trencades i desnivellades.
4. El pas de vehicles amb gran volum de càrrega malmet a ritme molt preocupant el paviment del projecte. Aquest fet, afegit al rejuntat a la plaça de la Corona que és de mala qualitat, fa que les lloses de la plaça es moguin i estiguin desnivellades i trencades, per molt que la pedra sigui d'alta duresa. En el cas de la pedra calcària de la Fase II del projecte, el pas dels vehicles i el gran volum d'activitat especialment els dijous de mercat també malmeten el paviment, que alhora s'exfolia amb el contacte amb l'aigua per la pròpia naturalesa de la pedra utilitzada.
5. La pedra de l'Índia i el seu preu econòmic han acabat sent l'objecte d'una problemàtica real en el paviment del projecte més important d'obra pública a la ciutat

de Granollers en la darrera dècada. Les constants actuacions al carrer de la brigada d'obres i dels serveis de manteniment, a més del rebombori social, la indignació i el malestar en relació amb el paviment del projecte han acabat produint costos econòmics i alhora intangibles molt més elevats del que s'establia en el pressupost del projecte.

6. No es descarta algun tipus d'irregularitat en el procés de canvi de proveïdor de la pedra de l'Índia, per haver estat finalment un tipus de roca calcària la que es va col·locar en la Fase II del projecte i no un tipus de roca quarzítica com s'establia en el disseny del mateix.

Així doncs, a partir d'aquestes conclusions i de la investigació feta al llarg d'aquests mesos l'objectiu final del projecte de periodisme d'investigació recau en l'elaboració d'un article alertant de l'origen i les causes de la problemàtica amb el paviment del projecte. Aquest article tindrà la intenció de ser publicat al diari El9Nou, en la seva edició del Vallès Oriental.

2.12. Proposta de noves línies de recerca

En l'escrit per al diari El9Nou es plantejaran els problemes amb el rejuntat a la plaça de la Corona, la vertadera naturalesa de la pedra de l'Índia de la Fase II del projecte, la mala execució de l'obra en el primer tram i l'afegida problemàtica amb el pas de vehicles de gran càrrega que malmeten el paviment al llarg del tram entre la plaça de la Corona i el carrer Torras i Bages. A més, es posarà en evidència el "cost" que ha comportat la pedra per a la ciutat i s'explicarà el canvi de proveïdor decidit pel contractista a l'hora d'importar la pedra des de l'Índia.

Tot i així, la investigació no es dona per acabada sinó que continuen presents certes incògnites exemptes de resposta relacionades amb el projecte, que continuarien donant resposta a la vertadera problemàtica amb el paviment. Aquestes futures línies d'investigació passen pels següents punts:

1. Una possible entrevista amb la direcció tècnica de l'obra demanant una justificació per a les pedres utilitzades, la seva procedència i la vertadera naturalesa de la pedra de la Fase II del projecte que ha resultat ser un tipus de pedra calcària i no un quars com es demanava en el disseny del mateix.
2. Una possible entrevista amb els diferents grups polítics, sobretot amb el PSC que va iniciar el projecte i amb el PDeCat (antigament CiU) que va alertar dels problemes amb

la utilització de la pedra i dels materials per la seva fixació al paviment, posant sobre la taula els resultats obtinguts de la investigació i demanant-los valoracions.

3. Una possible anàlisi del mateix tipus de paviment present en d'altres ciutats com Sant Cugat, La Seu d'Urgell o Vitòria, tractant de buscar diferències i similituds amb l'estat del paviment present a la ciutat de Granollers.

4. Una possible realització de l'estudi petrogràfic en les seves tres fases per determinar perfectament la naturalesa de les pedres utilitzades en el projecte d'adequació.

5. Una possible anàlisi de les composicions del morter utilitzat en el projecte per a determinar la seva capacitat de resistència, especialment amb els vehicles de gran volum de càrrega.

Així doncs, encara queda camí per recórrer i certes preguntes a les quals manquen respostes. Aquestes entrevistes, l'estudi petrogràfic i l'anàlisi del morter del projecte configuren possibles futures línies de continuació de la investigació de la problemàtica amb el paviment del Projecte d'Adequació de la plaça de la Corona i del carrer d'Anselm Clavé (incloses les places de Josep Maluquer i Salvador i de Lluís Perpinyà). Amb els resultats obtinguts d'aquestes noves línies d'investigació es podria determinar l'elaboració d'un nou projecte, com ara un documental audiovisual que comptés amb un repàs a la problemàtica des del seu moment i fins a l'actualitat, recollís les conclusions presents en l'article resultant del primer projecte de periodisme d'investigació, i inclogués les noves informacions resultants de les diferents línies de recerca futures plantejades.

2.13. Bibliografia

Ajuntament de Granollers . (2008). Presentació del projecte d'adequació de la "carretera". *Roda de premsa de presentació del projecte d'adequació de la "carretera"*. Granollers: Ajuntament de Granollers.

Ajuntament de Granollers. (27 de febrer de 2003). *granollers.cat*. Obtingut de <http://www.granollers.cat/databases/notespremsa.nsf/WebData/B2FB35EF3F309A62C1256CDA002D9B65?OpenDocument>

Ajuntament de Granollers. (20 de novembre de 2003). *granollers.org*. Obtingut de <http://www.granollers.org/databases/notespremsa.nsf/WebData/F055FC6C53A96693C1256DE40048CA03?OpenDocument>

Ajuntament de Granollers. (octubre de 2007). *Butlletí Municipal de Granollers*. Obtingut de http://www.granollers.cat/sites/default/files/importades_d6//initial_import/butlleti/GI_45,0.pdf

Ajuntament de Granollers. (2008). L'Ajuntament treballa per iniciar les obres de la carretera a principi de 2009. *Revista Granollers Juliol 2008*, pàgs. 4-7.

Ajuntament de Granollers. (18 de maig de 2009). *granollers.cat*. Obtingut de <http://www.granollers.cat/noticies/sala-premsa/comenca-segona-fase-les-obres-del-carrer-danselm-clave>

Ajuntament de Granollers. (26 de gener de 2009). *Granollers.cat*. Obtingut de <http://www.granollers.cat/noticies/sala-premsa/placa-corona-primera-fase-les-obres-carretera>

Ajuntament de Granollers. (octubre de 2010). *Butlletí Municipal de Granollers*. Obtingut de http://www.granollers.cat/sites/default/files/importades_d6/butlleti/2010/GI79.pdf

Ajuntament de Granollers. (27 de setembre de 2010). *granollers.cat*. Obtingut de <http://www.granollers.cat/noticies/alcalde/inaugurada-reforma-carretera>

Ajuntament de La Garriga. (07 de juny de 2016). *lagarriga.cat*. Obtingut de <http://www.lagarriga.cat/seu-electronica/informacio-oficial/perfil-del-contractant/mesa-de-contractacio/>

Alumnes de 6èD Escola Pia. (29 de maig de 2015). El perill de les rajoles del carrer Major. *El9Nou*, pàg. 45.

Ara Vallès. (18 de febrer de 2010). *aravalles.cat*. Obtingut de <http://www.aravalles.cat/noticia/2077/lajuntament-aixeca-part-del-paviment-de-la-corona>

Beltrán, E. M. (1 d'abril de 2010). Els fanals de la controvèrsia. *El9Nou*, pàg. 13.

Beltrán, J. R. (14 de setembre de 2009). Veïns i comerciants lloen l'espai guanyat. *El9Nou*, pàg. 3.

E.M. (24 de setembre de 2010). Una transformació constant. *El9Nou*, pàg. 4.

El País. (13 de gener de 2009). *elpais.com*. Obtingut de https://elpais.com/diario/2009/01/13/economia/1231801205_850215.html

El9Nou. (25 d'abril de 2008). Granollers comença l'adequació del refugi antiaeri de Can Sínia. *El9Nou*.

El9Nou. (6 de juliol de 2009). La plaça de la Corona, gairebé a punt. *El9Nou*, pàg. 3.

El9Nou. (18 d'octubre de 2013). Granollers acaba de rejuntar les rajoles del paviment en mal estat de la Carretera. *El9Nou*, pàg. 18.

F.P. (8 de juny de 2009). La nova plaça de la Corona va tard perquè no arriba la pedra de l'Índia. *El9Nou*, pàg. 15.

G.N. (25 d'abril de 2008). El PUOSC destina 800.000 euros al nou pont sobre el Congost, a Granollers. *El9Nou*.

Gran Enciclopèdia Catalana. (s.f.). *enciclopedia.cat*. Obtingut de <http://www.xn--enciclopedia-59a.cat/EC-GEC-0030896.xml>

Gremi de Constructors d'Obres del Vallès Oriental. (octubre de 2009). *larevista*. Obtingut de <http://www.gremiconstructorsvo.org/revistes/revista67.pdf>

J.M. (31 de juliol de 2009). La pedra índia de la plaça de la Corona arriba al ple. *El9Nou*, pàg. 3.

Marín, E. (2 d'agost de 2002). El mal estat de la plaça de la Corona. *El9Nou*.

NacióGranollers. (12 de juny de 2008). *Nació Digital*. Obtingut de <https://www.naciodigital.cat/naciogranollers/noticia/8768/ja/projecte/adequacio/tra-m/carretera>

Paez, N. (25 d'abril de 2008). Subvencions del PUOSC als municipis del Vallès Oriental 2008-2012. *El9Nou*.

somVallès. (2 de febrer de 2010). *somvalles.cat*. Obtingut de <https://www.somvalles.cat/noticia/18672/continua-el-nyap-a-la-placa-de-la-corona>

SomVallès. (6 de març de 2010). *somvalles.cat*. Obtingut de <https://www.somvalles.cat/noticia/18812/granollers-reordena-el-centre-per-treure-cotxes-de-la-placa-corona>

Villarroya, J. (21 de novembre de 2003). La reforma del centre suprimirà les calçades a la plaça de la Corona. *El9Nou*.

Villarroya, J. (21 de desembre de 2007). Granollers engega la conversió de la carretera en zona de vianants. *El9Nou*.

Villarroya, J. (11 de juny de 2007). Granollers té a punt el projecte de reforma de la plaça de la Corona. *El9Nou*.

Villarroya, J. (14 de setembre de 2009). Granollers intervé a la plaça de la Corona per suavitzar el paviment. *El9Nou*, pàg. 3.

Villarroya, J. (14 de setembre de 2009). L'opinió dels arquitectes. *El9Nou*, pàg. 3.

Zubelzu Fabregat Castro Arquitectes. (2011). *ZFC Arquitectes*. Obtingut de <http://www.zfc-arquitectes.com/pl-de-la-corona-i-canselm-clave-de-granollers/>

3. ANNEXOS

ANNEX 1: Resum del pressupost del projecte

PROJECTE EXECUTIU D' ADEQUACIÓ DEL C. ANSELM CLAVÉ ENTRE LA PL. DE LA CORONA I EL C. TORRES I BAGES

Promotor: Ajuntament de Granollers
Autor del Projecte: ZFC, arquitectes

RESUM DE PRESSUPOST Pàg.: 1

NIVELL 3: Subcapítol				Import
Subcapítol	01.F1.01	ENDERROCS		28.600,80
Subcapítol	01.F1.02	MOVIMENTS DE TERRES		22.820,07
Subcapítol	01.F1.03	SANEJAMENT		123.384,31
Subcapítol	01.F1.04	PAVIMENTS		282.697,50
Subcapítol	01.F1.05	ENLLUMENAT		225.248,01
Subcapítol	01.F1.06	XARXA DE REG		24.618,00
Subcapítol	01.F1.07	JARDINERIA		7.024,52
Subcapítol	01.F1.08	MOBILIARI URBÀ		108.269,10
Subcapítol	01.F1.09	CONTENIDORS SOTERRATS		64.966,00
Subcapítol	01.F1.10	SERVEIS AFECTATS		29.493,43
Subcapítol	01.F1.11	BAIXA TENSIO		3.735,72
Subcapítol	01.F1.12	ALIMENTACIÓ CONTENIDORS ESCOMBRARIES		1.805,32
Subcapítol	01.F1.13	PREVISIÓ FESTES		8.165,92
Capítol	01.F1	Fase I . Pl. La Corona		930.828,70
Subcapítol	01.F2.01	ENDERROCS		86.536,66
Subcapítol	01.F2.02	MOVIMENTS DE TERRES		65.201,25
Subcapítol	01.F2.03	ESTRUCTURA		9.230,05
Subcapítol	01.F2.04	SANEJAMENT		171.493,67
Subcapítol	01.F2.05	PAVIMENTS		717.560,19
Subcapítol	01.F2.06	ENLLUMENAT		722.007,67
Subcapítol	01.F2.07	XARXA DE REG		47.032,63
Subcapítol	01.F2.08	JARDINERIA		22.906,28
Subcapítol	01.F2.09	MOBILIARI URBÀ		32.739,66
Subcapítol	01.F2.10	SERVEIS AFECTATS		83.482,08
Subcapítol	01.F2.11	BAIXA TENSIO		7.447,14
Subcapítol	01.F2.12	PREVISIÓ FESTES		3.262,39
Capítol	01.F2	Fase II . c/ Ansel Clavé		1.968.899,67
				2.899.728,37
NIVELL 2: Capítol				Import
Capítol	01.F1	Fase I . Pl. La Corona		930.828,70
Capítol	01.F2	Fase II . c/ Ansel Clavé		1.968.899,67
Capítol	01.SS	Seguretat i Salut		42.746,16
Obra	01	Pressupost General		2.942.474,53
				2.942.474,53
NIVELL 1: Obra				Import
Obra	01	Pressupost General		2.942.474,53
				2.942.474,53

euros

ANNEX 2: Entrevista al Redactor en Cap de la secció d'Economia del diari El9Nou en la seva edició del Vallès, Joan Carles Arredondo

Pregunta: 16 mesos d'obres i des de la finalització de les mateixes la problemàtica amb el paviment del carrer d'Anselm Clavé i les places que conformen el projecte d'adequació del centre per als vianants continua fins a dia d'avui. Què s'ha fet malament?

El que està clar és que hi ha lloses aixecades al paviment, tant a la plaça de la Corona com arreu del carrer Anselm Clavé. Que a més, rellisquen. Si em permetes una anècdota, durant el franquisme la plaça de la Corona havia tingut un monument dedicat als soldats caiguts d'Àfrica, amb els noms de la gent del Vallès que havia mort al Marroc. A la plaça li deien la Plaza de los Caídos. Tot i així, l'anècdota està en el fet que el mal estat del paviment de la plaça havia provocat tantes caigudes i entrebancs que des del saber popular va començar a anomenar-se Plaza de los Caídos o Plaça dels Caiguts precisament per aquest últim motiu. Sembla que avui dia i des de fa anys, l'antic problema de la plaça no s'ha resolt.

P: Per què creus que van portar pedres de l'Índia? Calia realment?

Si no m'equivoco, la reforma parteix d'un concurs d'idees en el que van participar despatxos d'arquitectes. Aquests estan obligats a que els resultats siguin els esperats, i segurament perquè es complís correctament el seu disseny, les pedres havien de ser aquelles. Probablement no calia que fossin aquestes però si el projecte guanyador és aquest, s'hauran d'utilitzar aquestes pedres. Probablement no calia fer un projecte guanyador amb pedres de l'Índia.

P: Aquestes pedres, quin problema tenen?

Ho desconec totalment. Tinc l'anècdota de la recuperació del nom de la plaça dels Caiguts anys després del franquisme perquè efectivament la gent relliscava i queia. Percebo que vuit anys després encara s'estan fent actuacions al carrer, no sé exactament per què. Això és visible en aquesta actuació i en d'altres del centre. Que tindran uns costos que entenc que formaran part de les partides de manteniment de l'Ajuntament.

P: L'empresa constructora es troba en suspensió de pagaments. Per un costat van haver-se de fer càrrec del pagament de remodelació de la part sud de la plaça de la Corona, quan van assegurar que els seus tècnics havien alertat del problema amb els materials de l'Índia, de la mala qualitat dels elements de subjecció així com de les presses de l'Ajuntament per inaugurar la plaça amb menys d'un mes per la Festa Major de 2009... Què passa amb tota aquesta situació?

M'imagino que l'empresa constructora no està en suspensió de pagaments per l'obra de Granollers, perquè van ser moltes les que van caure en aquesta situació en els primers anys de la crisi. De tota manera, com que no conec els termes de l'adjudicació, si hi va haver demora en l'entrega de la plaça de la Corona probablement no és un tema reprovable a l'Ajuntament sinó a l'empresa constructora. Si el promotor de l'obra volia l'obra lliurada en un moment determinat, entenc les presses. Una altra cosa és que això després tingués efectes col·laterals. Que en tot cas provenen de no complir el calendari.

P: Quin paper hi tenen a veure l'associació de veïns de Granollers Centre?

Al diari ens arribaven queixes de persones que residien al centre abans. Poques, perquè al centre hi viu entre un 1 i un 2 per cent de la població. La particularitat del projecte era atraure més gent al centre, per molt que després hi hagi hagut coses que l'han dispersat. Activitat cultural? Al carrer sí, però si vols crear un centre urbà animat, t'has deixat perdre quatre sales de cine sense comptar els antics Oscar. Això et donava vida.

És veritat que ara als estius hi ha més vida. Però no s'ha aconseguit el treure els cotxes del centre i que guanyessin els vianant tractant de donar més ambient quan es tanquen les persianes. Penso que aquest és un objectiu no aconseguit.

P: L'Ajuntament destina una part del pressupost de manteniment a la reparació places i carrers. Cada setmana veiem operaris al Carrer Major canviant lloses i millor que no parlem de l'estat del paviment quan plou. Es preveu algun tipus d'actuació al respecte de cara al futur?

En general, la conversió de la carretera en zona de vianants ha estat positiva. S'ha aconseguit l'objectiu que buscava que Granollers tingués més gent, més activitat, més animació... Hi ha determinats efectes col·laterals, probablement no esperables, que li baixen la nota. Jo, personalment, crec que ha estat positiva. Si preguntéssim a la gent si voldrien que tornessin a passar cotxes pel centre, la majoria de respostes serien que no.

Per contra, pel carrer hi passen 90.000 persones diàries. L'Amadeu Barbany, el propietari de Barbany (la botiga de roba al carrer Anselm Clavé), precisament un dels ideòlegs anys enrere del projecte de convertir la carretera en un passeig per als vianants, deia una frase que dóna molt a pensar. "Tenim el risc de morir d'èxit". En gran part és el que ha passat. Amb la instal·lació de les grans cadenes de tèxtil, perfumeria i d'altres grans marques com Intecat iStore (del grup Apple), la fisonomia del centre ha anat canviant i els botiguers de tota la vida van anar perdent els seus negocis. Per la pujada dels lloguers a uns nivells desorbitats; perquè les grans cadenes feien ofertes constants als propietaris per quedar-se amb els seus locals; i perquè el relleu

generacional no els ha acompanyat amb els seus tradicionals negocis. Ara la “Carretera” és un negoci immobiliari i “niu de ZARA’s”.

Ja no per volum d’habitants, perquè estem en 17ena posició en tota Catalunya, però per la importància de la localització i del volum de negocis a la ciutat, les grans cadenes feien proves del seus models comercials en una ciutat mitjana a Granollers. Després els preus es van disparar, i avui dia Granollers té un preu de lloguer més car que ciutats com Terrassa, i probablement Sabadell. Per això mateix va ser bo alhora pel sector immobiliari.

Una altra cosa és si entréssim en l’execució de l’obra. El concepte era bo, i fins i tot el tema de la pedra no era previsible, ni tampoc aquest fet de portar els grans grups multinacionals a una ciutat com la nostra. A mi, per exemple, el resultat final no és el que m’agradaria. M’agradaria veure el comerç de sempre ben aposentat en un entorn top.

Si em permetis una última anècdota, una altra mitjana franquícia amb un gran negoci de sabateria diu que dos dels millors carrers de Catalunya són la Rambla de Reus i la “Carretera” de Granollers aquí a Granollers. Aquest conegut que tenia un establiment en el que abans era la “zona Premium”, al voltant de la Porxada, diu que des que es va transformar el carrer d’Anselm Clavé en zona per als vianants, la zona Premium va canviar de localització per trobar-se, ara clarament, en aquest carrer.

ANNEX 3: Apunts extrets de la consulta sobre els tres arxius propietat de l'Ajuntament de Granollers

"Adjudicació contracte consultoria i assistència tècnica redacció Projecte d'urbanització del c/ Anselm Clavé (executiu)" (11/des/2007) Expedient

→ Adjudicació de la redacció del projecte a ZFC Arquitectes SCP per la quantitat de 29.756,43 € (IVA inclòs) ⇒ reducció del delegat d'Obres i Projectes núm. 2.523 del dia 3 de desembre de 2007

→ David Cladó i Porta, arquitecte, = oferta per a la redacció del projecte executiu del carrer Anselm Clavé. (5 de desembre de 2007)

"Aprovació inicial del Projecte d'obra ordinària d'adequació de la Plaga de la Corona i del carrer d'Anselm Clavé (inclòs les places de Josep Maluquer i Salvador i Lluís Perpinyà)" (19/maig) 2008) Expedient 28/8

→ obra núm. 28/8, pressupost total 4.100.000, aprovat 19 de maig de 2008.

Info. al butlletí oficial de la Província de Barcelona del dia 15/9/2008.

↳ 3.534.482,76 € + 565.517,24 € (IVA)

→ 2003: concurs d'idees en 2 fases: 1. elaboració projecte executiu de la Pl. Corona

→ abans funcionava com a illa riuants els dijous de mercat, els caps de setmana i els dies de Nadal i festes locals

→ carrer no com a una mitat, sinó capaç de recollir tot el que li passa al voltant: el casc antic que li és tangent, les places que l'invaeixen, la diversitat (pàg. 5)

MEMÒRIA → paviment plantejat amb pedra natural quarítica de color marró, potenciant el caràcter tectònic de la plaga, d'on la natura sorgeix del subsòl com un estat latent. (pàg. 6.

- pedra: quarçita de color i composicions diferents segons lloc on vagi. col·locada a festa

- llosa: de formigó en massa d'uns 15 cm. de gruix i respectant les juntes cada 25m²

- base: emmacat de grava, TOT-1 artificial de 20 cm.

- subbase: terres compactades fins aconseguir un pròctor modificat del 95%, en tongades de 25 cm de gruix utilitzant un corró vibratori

"Aprovar el Pla de Seguretat i Salut relatiu al Projecte executiu d'adequació del carrer d'Anselm Clavé i la plaga de la Corona" Expedient 28/8

→ UTE CONSTRUCCIONES Y REBAJES ÁRIDOS, SA i COBRA INSTALACIONES Y SERVICIOS, SA, UNIÓN TEMPORAL DE EMPRESAS // ⇒ UYRÁRIDOS-COBRA, U.T.

→ acta d'aprovació emesa pel coordinador de seguretat i salut, Sr. Wilson Miller Urbariegui, de l'empresa PAYMACOTAS, S.A.U., a 30 de gener de 2009

ANNEX 4: Informe sobre el finançament del projecte

INFORME SOBRE EL FINANÇAMENT DE PROJECTES

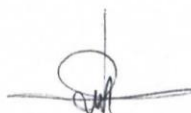
PROJECTE: URBANITZACIÓ DEL CARRER ANSELM CLAVÉ, PL. CORONA, PL. S. MALUQUER
I PL. PERPINYA
Aprobat per: Junta de Govern de 19 de maig de 2008
Pressupost: 4.100.000 €

FONTS DE FINANÇAMENT

1) APORTACIONS FONS MUNICIPALS		Import :	1.100.000,00 €
Aportació municipal 2009		Import:	1.225.000,00 €
Aportació municipal 2010			
2) SUBVENCIONS I ALTRES			
1) Conveni Departament Política Territorial i Obres Públiques	Import:	775.000,00 €	
Direcció General de Carreteres	Import:	550.000,00 €	
2) PUOSC	Import:	450.000,00 €	
3) Diputació Barcelona - Xarxa municipis 2008	Import:	450.000,00 €	
TOTAL			4.100.000,00 €

PLURIANUALITATS

Plurianualitat 2008	Correspon al Xarxa DB 2008	450.000,00 €
Plurianualitat 2009	Correspon als fons municipals+DGC	1.875.000,00 €
Plurianualitat 2010	resta de finançament	1.775.000,00 €
TOTAL		4.100.000,00 €

Ricard Ros i Puig
Cap de l'Àrea Territorial
Granollers, 4 de setembre de 2008

ANNEX 5: Acta de recepció de l'obra

Acta de recepció de l'obra

(bases 11.6 i 14.2)

Dades de l'actuació

Corporació Ajuntament de Granollers

Títol de l'actuació Urbanització de la plaça de la Corona i del carrer d'Anselm Clavé

Identificació de l'actuació

Any	Núm. Actuació	Prog.1 (PG) general
2009	996	Prog.2
		Prog.3

Reunits a Granollers, el dia 3 de març de 2011, les persones que al peu d'aquesta acta s'expressen, amb les representacions que així mateix es detallen, a l'objecte de procedir a la recepció de l'obra de referència a dalt esmentada, en compliment del que estableixen els articles 205.2 i 218 de la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic, i les bases d'execució del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya.

Manifesten que, d'acord amb el certificat final d'obra emès per la direcció facultativa en data 23 de febrer de 2011, aquesta es troba acabada de total conformitat amb les prescripcions tècniques i administratives degudament aprovades que han servit de base per a la seva contractació i execució i s'ha comprovat a més, que l'obra es troba en bon estat, essent l'import total del pressupost executat de 3.557.858,37 € (IVA inclòs).

En conseqüència, es dona per rebuda l'obra a què es refereix aquesta acta i comença a comptar des del dia d'avui el termini de garantia establert en el plec de clàusules administratives particulars.

Per la seva part, el representant de la corporació local, en nom d'aquesta, accepta l'obra a l'efecte del seu ús públic i es compromet que la corporació posi en coneixement del tècnic director qualsevol anomalia o defecte que pugui sorgir durant el període de garantia.

El contractista queda assabentat que durant el transcurs d'aquest termini li correspon de tenir cura de la conservació i policia de l'obra executada, i el tècnic director haurà de procedir a la seva liquidació en el termini establert en el plec de clàusules administratives particulars.

I perquè així consti i serveixi de justificant de la recepció efectuada, s'estén aquesta acta, per quadruplicat (*), i se signa en prova de conformitat.

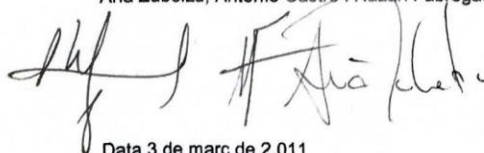
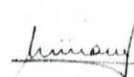
(1) (càrrec)
(nom i cognoms)

El representant de la corporació local
Xavier Acosta Ferrer

Els tècnics directors de l'obra
Ana Zubelzu, Antonio Castro i Nazari Fabregat

El representant de l'adjudicatari
Miriam Marín Leon

Data 3 de març de 2011

(*) Un exemplar per a la corporació local, un exemplar per al contractista, un exemplar per al tècnic director de l'obra i un altre per als serveis territorials de Governació i Administracions Públiques.

(1) President de la corporació local, representant de la intervenció local, representant de la Generalitat de Catalunya o del Consell Comarcal, en cas d'assistir-hi.

ANNEX 6: Informe petrogràfic

Instituto del Registro General de Laboratorios de Ensayos Autorizados en las Actividades de Construcción
 • Sección de control de la calidad en obra y control de los materiales constructivos. Inscripción nº 1988/1995
 • Sección de control de laboratorio de materiales de construcción. Inscripción nº 1989/1995
 • Sección de control de materiales utilizados en obras y pruebas de tipo de suelos. Inscripción nº 1990/1995

LABORATORIO DE ENSAYOS NAVARRA, S.A.
 Sociedad Unipersonal
 Pol. Industrial de Landaben, calle L y B - 31012 PAMPLONA
 Tfnos.: 948 187353 - 948 188246. Fax: 948 188388

El objeto del estudio petrográfico era determinar la naturaleza de la roca, la de los tonos naranjas de una de las caras de la muestra, para intentar determinar si las descamaciones o exfoliaciones observadas en la zona de la cara con tonos naranjas es un fenómeno asociado únicamente a estos planos o es general en toda la roca.

RESUMEN Y COMENTARIOS DEL INFORME PETROGRAFICO.

Según el informe petrográfico la roca se clasifica como una **caliza margosa**, con más de un 80% de calcita.

La roca presenta una estructura interna con laminación irregular asociada a la concentración de minerales de la arcilla en niveles sinuosos y discontinuos. A favor de esta laminación irregular se obtienen las caras vistas de las losetas de piedra.

Se diferencia del resto de la roca el nivel continuo con tonalidades naranjas (con un espesor entre 300 y 400 micras), formado por grandes cristales de calcita (entre 30 y 100 micras) y óxidos de hierro.

Tal como se indica en el informe petrográfico este tipo de niveles son claramente diferentes del resto de la roca. Se habrían formado por precipitación de calcita y óxidos de hierro en fracturas generadas en la roca a favor de la laminación que es la que permite obtener las caras vistas de las losas.

Así, las descamaciones y exfoliaciones observadas en la cara de la muestra con tonos naranjas, estarían asociadas a esos rellenos de fracturas formados por calcita y óxidos, siendo estos minerales que se formaron por precipitación en el interior de la fractura los que se desprenden con cierta facilidad del resto de la roca, dando lugar a las descamaciones observadas.

NOTA: Se adjuntan a continuación informe petrográfico del Dpto. de Mineralogía y Petrología de la Universidad del país Vasco.

Pamplona, 05 de julio de 2002

 Fdo. Jesús del Castillo.
 Geólogo.
 Dtor. Área de Mecánica del suelo.

LABORATORIO DE ENSAYOS NAVARRA, S.A.
 ARQUITECTOS TÉCNICOS
 ARQUITECTO TECNICO(A)

Elaborada por el Centro de Estudios de Petrología y Petrografía de la Universidad del País Vasco
 El presente informe es el resultado de un estudio petrográfico realizado en el laboratorio de Petrología y Petrografía de la Universidad del País Vasco
 El presente informe es el resultado de un estudio petrográfico realizado en el laboratorio de Petrología y Petrografía de la Universidad del País Vasco
 El presente informe es el resultado de un estudio petrográfico realizado en el laboratorio de Petrología y Petrografía de la Universidad del País Vasco

LABORATORIO DE ENSAYOS NAVARRA, S.A.
 Sociedad Unipersonal
 Pol. Industrial de Landaben, calle L y B - 31012 PAMPLONA
 Tfnos.: 948 18 73 53 - 948 18 82 46. Fax: 948 18 83 88

CLIENTE: EURO-BOGAR.
OBRA: PIEDRA NATURAL "COSTA VERDE".
EXP.: 8506

NOTA TÉCNICA.

ANTECEDENTES.

La presente nota técnica se realiza a petición de D. Ion Aramendia en nombre de la empresa EURO-BOGAR, quien asume los costes de su realización. En ella, se reflejan comentarios explicativos y otras consideraciones sobre un informe petrográfico realizado mediante microscopía de luz transmitida polarizada, por el Dpto. de Mineralogía y petrología de la Universidad el País Vasco.

Dicho informe petrográfico se realizó sobre una muestra de roca (ref: 4384) identificada por el peticionario como "Piedra Costa Verde".

DESCRIPCIÓN DE LA MUESTRA. OBJETIVOS DEL ESTUDIO PETROGRÁFICO.

La muestra de roca objeto del estudio petrográfico, suministrada por el peticionario, fue una loseta de forma trapezoidal (dimensión mayor 20 cm, dimensión menor 2 cm), presentando en cinco de sus caras un color beige con tonos verdes y un color marrón anaranjado en una de ellas. En la cara que presenta las tonalidades naranjas, se observan pequeñas descamaciones o exfoliaciones con un espesor inferior a 1 mm. Según indicaciones del peticionario, estas finas láminas se desprenden en ocasiones del conjunto de la roca en forma de pequeñas descamaciones.

De forma adicional, el cliente proporcionó 11 losetas más de la misma roca, no observándose en ninguna de ellas los colores naranjas de la muestra objeto del estudio petrográfico.

Foto 1: muestra de roca objeto del estudio petrográfico. Vista de la cara con tonalidades naranjas.

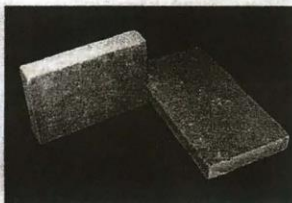

Foto 2: 2 de las 11 losetas restantes de color beige.

02/02 2004 18:50 FAX +349066487272

EUROGRAMCO

SANDBERGCONSULTING, INSPECTING
AND TESTING ENGINEERS

26089/G

Table

1/3

BREAKING LOAD AT KERF

Fixing Type : Aluminium Clip (100mm wide) with Silicone Dab Embedment
 Fixing Location : Kerf (6mm wide slot in 30mm thick stone)
 Load Orientation : Unknown
 Test Condition : Saturated

Rock Name	Slate (black / grey) - [REDACTED]					Tested By/Date	MB/26.11.03
Rock Type	Slate					Checked By/Date	MDNS/26.11.03
Specimen Reference	Simulated Wind Loading ¹	Failure Load (kN)	Radius of Failure (mm)	Depth of Failure (mm)	Stone Thickness behind clip (mm)	Stone Thickness in Front of clip (mm)	Observations
G26722 a	Negative	4.7	240.0	10.4	10.4	13.3	Normal Failure
G26722 b	Negative	5.3	245.0	11.7	11.7	13.3	Normal Failure
Mean		5.0	[REDACTED]				

Rock Name	Slate (black / grey) - [REDACTED]					Tested By/Date	MB/26.11.03
Rock Type	Slate					Checked By/Date	MDNS/26.11.03
Specimen Reference	Simulated Wind Loading ¹	Failure Load (kN)	Radius of Failure (mm)	Depth of Failure (mm)	Stone Thickness behind clip (mm)	Stone Thickness in Front of clip (mm)	Observations
G26722 c	Positive	6.8 *	n/a	15.2	9.0	15.2	*
G26722 d	Positive	7.2 **	n/a	13.0	11.9	13.0	**
Mean		7.0	[REDACTED]				

¹ Positive : Pulling from Front of Panel
 Negative : Pulling from Back of Panel

n/a Not applicable

* Kerf clip failed at 6.8 kN ; no damage to stone

** Kerf clip failed at 7.2 kN ; no damage to stone

LAB. FORM No. STN/128/wrk

LABORATORIO DE ENSAYOS
SOCIÉTAT NAVARRA LABORATOIA

Inscrito en el Registro General de Laboratorios de Ensayos Acreditados en las áreas técnicas de acreditación:
• Área de control de tecnología en metales y sus materiales compuestos. Pruebas de tracción y compresión.
• Área de ensayo de estructuras de hormigón de todo tipo. Pruebas de flexión y compresión.
• Área de ensayo de acero. Pruebas de tracción y sus materiales compuestos en metales. Pruebas de impacto.

LABORATORIO DE ENSAYOS NAVARRA, S.A.
C.I.F. A71468071
Sociedad Unipersonal
Pol. Ind. Landaben Calle I y B
Tfno.: 948 187353 - 948 188246
Fax: 948 188388
31012 PAMPLONA

DESTINATARIO

1275

EURO-BOGAR, S.L.
AVDA. BARAHAIN, 19 Bº A
PAMPLONA
NAVARRA

Nº 9900564 Exp nº 4436 Fecha 28-12-1999

SOLICITANTE: EURO-BOGAR, S.L.
OBRA: CONTROL DE MATERIALES

f.Inicio Ensayos: 19-10-1999
f.Final Ensayos: 16-12-1999

RESULTADO DE LOS ENSAYOS

RESULTADO DE LOS ENSAYOS

RESISTENCIA A FLEXION // método UNE 22.186 1983

PARÁMETRO	PROBETA Nº					
	1	2	3	4	5	6
Resistencia a flexión MPa (valores individuales)	16,20	12,44	13,45	13,89	14,24	16,11
RESISTENCIA A FLEXION MPa (valor medio)	14,39					

NOTA: El ensayo se ha realizado sobre probetas prismáticas de 300x40x(espesor) mm

RESISTENCIA AL CHOQUE // método UNE 22.189 1983

PARÁMETRO	PROBETA Nº			
	1	2	3	4
Altura de resistencia al choque (valores individuales en cm.)	75	50	50	75
RESISTENCIA AL CHOQUE cm (valor medio)	62,50			

NOTA: El ensayo se ha realizado sobre muestras comerciales

RESISTENCIA A LAS HELADAS // método UNE 22.184 1983

PARÁMETRO	PROBETA Nº		
	1	2	3
Peso seco inicial g (valores individuales)	906,50	865,30	897,20
Peso seco final g (valores individuales)	906,1	865,3	897,2
Módulo individual de pérdida de peso por heladicidad	0,04	0,00	0,00
Muestra heladiza	NO	NO	NO
MÓDULO DE RESISTENCIA A LAS HELADAS	0,01		

NOTA: Tras los 25 ciclos de hielo-deshielo no se aprecian defectos estructurales en las piezas. La totalidad de la muestra es NO HELADIZA.

RESISTENCIA AL DESGASTE // método UNE 22.183

PARÁMETRO	MUESTRA
	Total
Resistencia al desgaste por rozamiento (mm)	2,92

OBSERVACIONES

Página 2 de 3

Vº Bº DIRECTOR DEL LABORATORIO EL TÉCNICO RESPONSABLE

Los resultados contenidos en el presente expediente, sólo se refieren al material sometido a ensayo.
Este informe no podrá ser reproducido sin la aprobación del laboratorio que lo emite.

LABORATORIO DE ENSAYOS
NAVARRA NAFARROA
ARQUITECTOS TÉCNICOS
ARKITEKTOK TEKNIKAK

Inscrito en el Registro General de Laboratorios de Ensayos Acreditados en las áreas técnicas de acreditación:
 • Área de control de homogeneidad en masa o átomos y sus derivados constructivos. Inscripción nº 00000458. • Área de ensayo de muestras radiactivas y productos en alta de suelta. Inscripción nº 00000458.
 • Área de ensayo de laboratorio de mecánica de suelos. Inscripción nº 00000458. • Área de ensayo de ensayos mecánicos constructivos y sus derivados constructivos en acero. Inscripción nº 00000458.

LABORATORIO DE ENSAYOS NAVARRA, S.A.
 C.I.E. A61465073
 Sociedad Unipersonal
 Pol. Ind. Landaben Calle L y B
 Tífonos: 948 18 73 53 - 948 18 82 46
 Fax: 948 18 83 88
 31012 PAMPLONA

DESTINATARIO
 1275
 EURO-BOGAR, S.L.
 AVDA. BARAÑAIN, 19 8º A
 PAMPLONA
 NAVARRA

INFORME DE ENSAYO
 N° 9900564 Exp. n° 4436 Fecha: 28-12-1999

SOLICITANTE: EURO-BOGAR, S.L.
 OBRA: CONTROL DE MATERIALES
 F. Inicio Ensayos: 19-10-1999
 F. Final Ensayos: 16-12-1999

RESULTADO DE LOS ENSAYOS

DATOS DE LA MUESTRA:
 MATERIAL A ENSAYAR: Roca denominada "Cuarcita Krisol"
 IDENTIFICACION DE LA MUESTRA: Caliza margosa de color gris en losas de espesor 3 cm.
 PROCEDENCIA: Material suministrado por el peticionario
 DESTINO: Aplacado de fachadas

RESULTADO DE LOS ENSAYOS

ABSORCION S/ metodo UNE 22.182 1985

PARÁMETRO	PROBETA N°		
	1	2	3
Absorción de agua % (valores individuales)	0,05	0,05	0,07
ABSORCION DE AGUA % (valor medio)	0,06		

PESO ESPECIFICO APARENTE S/ metodo UNE 22.182 1985

PARÁMETRO	PROBETA N°		
	1	2	3
Peso específico aparente g/cm³ (valores individuales)	2,72	2,71	2,70
PESO ESPECIFICO APARENTE g/cm³ (valor medio)	2,71		

RESISTENCIA A COMPRESION S/ metodo UNE 22.185 1985

PARÁMETRO	PROBETA N°					
	1	2	3	4	5	6
Resistencia a compresión MPa (valores individuales)	142,4	99,1	121,9	164,5	128,9	94,3
RESISTENCIA A COMPRESION MPa (valor medio)	125,2					

NOTA: El ensayo se ha realizado sobre probetas cúbicas de 7 cm de lado.

LABORATORIO DE ENSAYOS
SOLUCIONES TECNOLÓGICAS

LABORATORIO DE ENSAYOS NAVARRA S.A.
C/ Euzkadi 1403
10100 LABANA (LEIZA) (NA)
Tfno. 22 55 22 00
Fax 22 55 22 00
40100 PAMPLONA

LABORATORIO OFICIALMENTE ACREDITADO EN LAS AREAS:
H. A. Hormigón y sus materiales constituyentes y armaduras
S. E. Ensayos de laboratorio de Mecánica de Suelo
O. F. 14 Sep. 1992

DESTINATARIO
1275
EURO-BOGAR, S.L.
AVDA. BARAÑAIN, 19 8ª A
PAMPLONA
NAVARRA

INFORME DE ENSAYO
N.º 9500146 Exp. n.º 3256 Fecha: 04-07-1995
A/950374

SOLICITANTE: EURO-BOGAR, S.L.
OBRA.....: PASEO MARITIMO ZARAUZ

RESULTADO DE LOS ENSAYOS

DATOS DE LA MUESTRA:
MATERIAL A ENSAYAR: Piedra arenisca
PROCEDENCIA: Material suministrado por el peticionario.

*no es una quarita
→ obsacón es
más alta*

RESULTADO DE LOS ENSAYOS

H₂O
ABSORCIÓN S/UNE 22.172-85 *mejor > 5% de no problemas*

Valores individuales (%)			Valor medio (%)
3.14	3.19	3.15	3.16

*Valor no es
uno quarita*

PESO ESPECIFICO APARENTE S/UNE 22.172-85

Valores individuales (g/cm³)			Valor medio (g/cm³)
2.329	2.327	2.325	2.327

RESISTENCIA A COMPRESION S/UNE 22.175-85

Perpendicular a la dirección de aserrado

Valores individuales (MPa)			Valor medio (MPa)
45.1	68.2	53.0	55.4

Paralela a la dirección de aserrado

Valores individuales (MPa)			Valor medio (MPa)
77.6	108.9	61.5	82.7

RESISTENCIA A LA FLEXION S/UNE 22.176-85

Perpendicular a la dirección de aserrado

Valores individuales (MPa)						Valor medio (MPa)
24.8	22.2	18.5	21.5	17.6	16.8	20.2

Paralela a la dirección de aserrado

Valores individuales (MPa)						Valor medio (MPa)
19.5	19.9	20.5	18.6	19.6	20.2	19.7

Los resultados contenidos en el presente expediente, sólo se refieren al material sometido a ensayo.
Este expediente no podrá ser reimpreso sin la autorización expresa del laboratorio.

ANNEX 7: Entrevista a l'arquitecte Salvador Matas

Pregunta: El 2003 se celebra un concurs públic per a la redacció del projecte executiu del Projecte d'Adequació de la plaça de la Corona i del carrer Anselm Clavé (incloses les places de Maluquer i Salvador i Perpinyà) de Granollers. Una iniciativa per a fer el carrer per als vianants i fomentar l'eix comercial principal de la ciutat, alhora en els aspectes sociocultural i lúdic. Un dels cinc projectes finalistes és el seu, que presenta juntament amb el seu soci Aregay. En què consisteix la seva proposta?

Vam intentar seguir amb la idea de transformar una de les principals vies de Granollers, longitudinal, en una zona per als vianants. Aquest era el repte que calia resoldre des del punt de vista urbanístic. La nostra proposta es basava molt en intentar donar una solució austera i senzilla, molt basada en el tractament dels paviments tenint en compte l'actuació d'anys abans, és a dir, la urbanització per als vianants del casc antic de Granollers.

A part, hi havia altres reflexions de segon ordre com ara el respecte d'una asimetria del casc antic amb el costat eixample, amb dos paviments que es trobaven, i d'altres temes com l'arbrat, l'enllumenat i el mobiliari urbà. La idea principal, però, va ser intentar fer un disseny molt senzill, amb pocs elements, que pogués servir per recórrer tot el que es va fer en el casc antic de Granollers.

No volíem renovar ni fer una cosa totalment diferent. Ja que hi havia una cosa iniciada, volíem portar a la "carretera" aquest mateix llenguatge urbanístic.

P: Les bases del concurs tenien requisits en relació al paviment? I en relació als pressupostos?

Crec que no. Sempre et diuen en els concursos que respectis l'entorn en el que estàs. Quan ens proposem un nou disseny per un projecte, el que solem fer és anar al lloc i tractar d'entendre l'entorn, la gent, etc. Per a nosaltres, l'actuació d'abans ja estava bé i era correcta. Per què l'havíem de canviar doncs? La nostra reflexió va ser aquesta i vam intentar mantenir el mateix paviment i les mateixes directrius que d'alguna manera respiraven el casc antic. A més, nosaltres creïem que s'havia de fer alguna actuació en els carrers adjacents al projecte que anaven a parar a les places i a Anselm Clavé. En quant als pressupostos, no recordo cap limitació ni requisits.

P: Quin tipus de paviment van decidir utilitzar per al disseny del seu projecte?

Combinàvem dos paviments. La llamborda granítica petita, de 10x30 centímetres, combinada amb una peça de 30x30 de formigó, ambdues amb una grossor de 8 centímetres. Són materials que funcionen correctament per qualsevol tipus de pas de persones i de trànsit perquè, per un

costat, tenen gruixos importants i son durs, per altre, tenen una dimensió petita cosa que, d'alguna manera, fa que les juntes permetin una mica de flexibilitat perquè la peça no es trenqui.

P: En relació amb l'arbrat, enllumenat i mobiliari urbà, com es presentava el seu disseny?

Molt de memòria, els fanals eren de no gaire alçada. De manera ordenada, un enllumenat modern sense LED, d'uns 4-5 metres com a molt. Puntualment, a les peces, hi havia punts de llum més alts amb projectors per donar un altre tipus de llum en aquests espais més alts.

En relació al sanejament no ho recordo. I amb el mobiliari urbà vam pensar en bancs situats estratègicament seguint unes línies al paviment que conformaven unes juntes de pedra basàltica, volcànica, no sempre paral·leles, per marcar unes directrius per recolzar el mobiliari urbà.

Amb la recollida d'escombraries vam proposar un sistema soterrat. Ara ho proposaria diferent perquè hem tingut algun problema que altre al llarg d'aquests anys. Amb aquest sistema es crea una brutícia a sota del les bústies que costa molt de netejar i provoca males olors.

P: Un projecte totalment integrador dins de la fisonomia del carrer i el principal eix de la ciutat.

Volíem donar continuïtat a una solució que per nosaltres era correcta i que s'havia iniciat amb el casc antic de Granollers. Quan es troba una solució correcta, austera, seriosa i funcional, s'ha de seguir. Està molt bé que quan passes per una ciutat trobis una empremta. No es tracta de fer cada carrer diferent.

P: Creus que va ser un concurs net?

Vull pensar que sí. No tinc cap element per pensar que no.

P: Quin pressupost es van fixar per al seu projecte?

Amb IVA inclòs del 16%, 2 milions i mig d'euros. El pressupost comptava amb grans capítols d'obres: enderrocs, moviments de terra, sanejaments, paviments...

P: Recordaria les altres propostes d'Eduard Bru, Jordi Nebot, Joaquim Rosell i ZFC Arquitectes?

El respecte professional fa que no tinguem contacte amb els altres concursants.

P: ZFC Arquitectes pressuposta el seu projecte executiu en 4 milions 100 mil euros. Amb un projecte que canvia la fisonomia del carrer des del paviment i passant per l'enllumenat, la jardineria i els aspectes de mobiliari integradors. Veu el pressupost descabellat?

Home difereix bastant del nostre projecte. O ens vam equivocar nosaltres a la baixa, o els altres van anar molt a l'alta. Estem parlant que estem a l'any 2003, i em sembla un pressupost molt alt.

P: D'aquests 4.100.000 €, gairebé 3.000.000 € estan destinats a l'execució material. Més de 27.000 € als imprevistos, gairebé 400.000 € en concepte del 13% com a despeses generals sobre el pressupost de l'execució material, més de 175.000 € en concepte de benefici industrial sobre el mateix pressupost de l'execució material, i més de 560.000 € en concepte del 16% d'IVA sobre tots els pressupostos anteriors. Quadren els números aquí?

No vull entrar en temes de preus. Igualment, aquests 4 milions d'euros em sembla un pressupost molt alt.

P: ZFC Arquitectes proposa un tipus de paviment amb pedra quarsita. Un tipus de pedra rugosa, amb irregularitats, molt utilitzada en paviments exteriors amb molts bons resultats segons els experts. Tot i així, la pedra en qüestió ha provocat el descontent general de la ciutadania i la imatge d'operaris al carrer des del primer moment que va finalitzar l'obra fins a dia d'avui, reparant i reemplaçant pedres trencades i mal fixades per noves. Per una banda, l'oposició al govern de la ciutat i els tècnics de la constructora ja van alertar de que tant la pedra com els materials utilitzats per a la seva subjecció al paviment no eren de qualitat i que mai quedarien les lloses ben fixades a terra, però per altra banda l'Ajuntament va assegurar que aquest tipus d'obra ja havia funcionat bé a d'altres ciutats com Sant Cugat i Vitòria. Què n'opina al respecte? Calia portar aquesta pedra de la Índia?

És un tema complex. Em falten dades per saber quin tipus de quars proposaven, quin tipus de duresa tenia, quines dimensions... Així d'entrada, un tipus de paviment d'un carrer per on han de passar vehicles, molts d'ells de gran pes, ha d'anar amb pedres molt segures. En el sentit de que han de ser de dimensió petita, gruixudes, amb molt bona base, i un molt bon material a la subbase. Per la nostra experiència, sempre anem a buscar molta qualitat en aquest tipus de paviment, si pot ser amb lloses de formigó o granítiques. D'entrada, un tipus de paviment de quars fa bastanta por, perquè és una pedra natural i té moltíssima més facilitat de trencar-se.

P: Avui mateix he trobat aquesta imatge d'operaris al carrer. He parlat amb en Ramon, oficial de la brigada d'Obres de l'Ajuntament de Granollers. Em comentava que, ja no tant de cara a les pedres, el problema resideix en la utilització del morter de calç, que assegurava que és de mala qualitat. Trobem morter de calç en tot el passeig, cosa que provoca que milers de peces estiguin mal fixades i trencades. En Ramon comentava que el problema estava en el trànsit de vehicles per l'illa de vianants, que havien anat fent malbé el paviment, aixecant les lloses i fent que es filtrés l'aigua. A qui li hauríem de demanar responsabilitats, si El9Nou alertava el 14 de setembre de 2009 que fonts municipals admetien que no se'n van adonar que el paviment seria tant rugós i tindria aquests problemes fins que no va estar posat?

M'estranya que hi hagi un morter de calç a sota perquè és un morter tou que es fa servir en cobertes, en façanes, llocs on el fred, el Sol i la temperatura li demana molts moviments. Ara, un paviment per on han de passar vehicles ha de ser, per una banda, o molt flexible i per tant no s'hi posi gairebé morter o, per altra banda, molt rígid i molt fixe amb morters de ciment i unes juntes especials. Amb tot el respecte professional hauríem de tenir moltes més dades per fer una valoració més a fons.

P: El dissenyador de Granollers Vicenç Viaplana va publicar un article a El9Nou el 19 de febrer de 2010 on feia referència al projecte amb paraules com "Imagina't un Granollers amb + - color", "crítica grisor", "modernitat forçada" en relació als fanals i a la imatge del carrer en general. Es va crear un grup a Facebook com a crítica i forma de sacseig social. A més, el propi Viaplana deia "Per a aquest projecte hi va haver un concurs de projectes, que considero perillosos. Et pots trobar que tots els projectes que concursin siguin poc interessants". La solució deia, passaria per fer "un concurs restringit i així t'assegures que qui es presenta t'ho farà bé. Què n'opines sobre aquesta darrera frase i en general sobre el projecte de ZFC Arquitectes amb la seva modernització fracassada?

He passat pel carrer un cop acabada l'obra. Amb el màxim respecte, penso que l'obra no és correcta, perquè precisament les intervencions al carrer han de tenir un altre caràcter molt més integrat a la ciutat i pensades en el seu ús. A Granollers, s'havia de comptar amb el passeig per a l'ús dels vianants i les diferents activitats que s'hi farien. Tot això ha d'anar d'acord amb tota la resta de l'entorn. Quan vaig veure el projecte acabat, el que em va sorprendre més van ser els fanals. Quan veus un element de mobiliari urbà que sobresurt de la resta, alguna cosa passa. Més val que la vista s'autodireccioni a les façanes dels edificis, als aparadors, etc. El carrer al final, ha de ser correcte i no s'ha de notar, perquè vol dir que és discret. A Granollers, per tant, no és el que ens trobem.

ANNEX 8: Entrevista a l'Enginyer en Materials i Doctor en Enginyeria de la Construcció per la Universitat Politècnica de Catalunya, Diego Fernando Aponte Hernández

Pregunta: La remodelació del centre de la ciutat de Granollers va comptar amb un paviment directament arribat de l'Índia i es va utilitzar un tipus de pedra natural que, des d'un primer moment, va provocar molta indignació entre la ciutadania així com moltes caigudes i entrebancs. Un tipus de pedra quarsita que té com a característiques la rugositat, el desnivell i l'alta propensió a trencar-se, entre d'altres. Aquest és l'aspecte que mostra el centre actualment i des de l'entrega de l'obra el 2009. Què me'n podria dir al respecte?

Una quarsita no forma això. Segons l'informe petrogràfic la roca es classifica com una calcària margosa (comenta el professor mentre té a les seves mans l'informe sobre la pedra utilitzada en el projecte).

P: En una de les actuacions del servei de manteniment de l'Ajuntament, un oficial de la brigada d'obres em va comentar que el problema requeia en l'ús del morter de calç per a la base del paviment, això és, el material que subjecta la pedra. L'oficial deia que aquest tipus de material no estava preparat per suportar el pas de vehicles amb grans càrregues.

Pot ser que la resistència de la roca no sigui l'especificada i falli per càrregues puntuals. A més, si hi ha un morter que no és suficientment resistent per a suportar les càrregues, les pedres poden acabar movent-se i trencant-se.

P: Aquí tenim el pressupost amb la descripció del morter utilitzat.

Aquí veiem com en tots els apartats diu el mateix. Col·locació amb morter mixt de mescla 1:2:10 elaborat a obra amb formigonera. Aquests números signifiquen les quantitats dels productes que van a la mescla pel morter. L'1 és la quantitat de ciment, el 2 la quantitat d'aigua o d'additiu, i el 3 la quantitat de sorra. O quantitat de ciment, quantitat de calç i quantitat de sorra, pel mateix ordre.

S'hauria de veure si en el pla de treball es va dir que s'havia d'utilitzar aquest morter. Si és un altre morter el que es va posar finalment, per aquest costat no s'està complint llavors i la resistència del morter no és suficient per a suportar les càrregues. A més, si en el projecte et diuen que s'ha d'utilitzar pedra quarsita per al paviment, mentre que l'informe petrogràfic et diu que la roca no és una quarsita sinó que és una calcària margosa, tenim mala qualitat tant en la pedra com en el morter.

Amb la visualització de les imatges, està clar que hi ha un tercer error de col·locació i, per tant, d'obra. Al col·locar el morter, si aquesta acció no es fa anivellada, les càrregues poden acabar fracturant la pedra.

P: A qui podríem demanar responsabilitats llavors?

Al contractista, l'empresa constructora. Si es fa un canvi de material, el contractista ha de sol·licitar el canvi i argumentar-lo. Per exemple: aquesta pedra no la podem aconseguir, podem agafar aquesta altra? També podríem demanar responsabilitats a la persona que accepta l'obra en representació de l'ajuntament i de la ciutat, per haver-la acceptat en aquestes condicions.

P: Veient en el resum del pressupost que es va gastar, només en concepte de paviments, un total d'1 milió d'euros dels més de 3 milions i mig que va costar l'execució de l'obra, li quadra la imatge que projecta avui o que hauria de projectar el carrer amb el pressupost que es va utilitzar?

Si has pagat un milió d'euros hauria de ser una obra molt ben feta. Tota obra s'entrega amb un manteniment mínim de garantia. Ara bé, si s'ha pagat un milió d'euros només en paviment i al dia següent de l'entrega final s'ha de començar el manteniment, aquest pressupost no es justifica. No es pagaran després grans quantitats de diners per a mantenir una cosa que ha de tenir un manteniment mínim de 5 anys.

ANNEX 9: Entrevista a la Geòloga i Doctora en Enginyeria de la Construcció per la Universitat Politècnica de Catalunya, Susanna Valls del Barrio

Pregunta: La remodelació del centre de la ciutat de Granollers va tenir un paviment arribat directament de l'Índia. Es va utilitzar un tipus de pedra natural que des del primer moment va provocar moltíssima indignació entre la ciutadania i moltes caigudes i entrebancs. La pedra era quarsita i aquestes són algunes imatges de l'estat actual del carrer. Què em podria dir a respecte?

Sí, sí, ja sé. És el que posen a tot arreu. També a Sant Cugat. De l'Índia dius que van portar-la? Com si no en tinguéssim aquí. Una roca quarsítica mai et donarà descamacions o exfoliacions. Si és quars pur, mai tindrà aquests problemes. Jo crec que aquesta pedra és artificial. No hi ha res com que em portis la roca aquí i l'examinem. Així veurem si és quars realment amb un àcid. Si no reacciona és quars, si reacciona amb l'àcid és carbonat. Ha de ser una roca amorfa per la primera visualització que fem.

Això té tota la pinta a felsita. Amb això fem una dissecció i ens dóna una gran quantitat de silici. El que passa és que deuen haver posat el nom de quarsita en un sentit comercial, però això no és quars real, sinó que ha de ser una silícia amorfa. Igualment la duresa d'aquestes roques és altíssima. Per què està trencada en descamacions? Això és una reacció amb l'aigua.

P: La brigada d'obres de l'Ajuntament em va comentar que la problemàtica venia del morter del calç utilitzat per fixar les pedres a terra.

La utilització d'un morter de calç d'unió en un tipus de paviment com aquest és incongruent. A més, una pedra quarsita no ha de tenir cap problema per aquest tipus de paviment. Ara bé, si és una calcària llavor sí. A més, pel que veiem en les imatges, el paviment està desnivellat i per aquest motiu s'entrebanca i cau.

P: L'informe diu que la roca es classifica com una calcària margosa.

Ostres, és evident. Això no és una quarsita. Per a fer un paviment la utilització d'aquesta pedra és totalment incongruent. Mai faràs servir un carbonat, una calcària. Són roques que l'aigua les exfolia, amb una duresa nul·la.

Marga, a més? A més, això és una pedra de molt mala qualitat. La marga és una argila, un material poc compactat. Està formada per làmines i en el moment que entra una mica d'aigua aquestes làmines es separen i la roca s'exfolia.

(Al cap d'uns dies, en tornar al seu despatx, amb l'informe en mà i les mostres de les pedres)

P: Aquí tenim l'informe petrogràfic Susanna. Què podem dir-ne sobre les pedres?

La part de l'informe de control de qualitat de producte del projecte no hi és en la seva totalitat, és tracta d'un informe petrogràfic per microscòpia òptica de transmissió i estudi de propietats mecàniques i físiques de la roca. I la part de microscòpia no hi és, només estan les conclusions definint la roca com roca calcària margosa.

Per a concloure aquesta classificació petrogràfica falta la part de l'estudi per microscòpia. En quant a la part de propietats físiques la capacitat d'absorció no és escandalosament alta com ho seria en una marga, per tant, sí en una calcària lleugerament margosa, com indica un valor de la capacitat d'absorció de 3,17%.

No obstant, en el informe hi ha una incongruència en els valors de l'absorció en una part del informe donaven 0,06% i després en la part final del informe que es parla de la conclusió de resultats el valor final d'absorció passa a ser 3,17%.

Podem dir que aquest informe d'estudi no es troba correctament en tota la documentació del projecte, al nostre entendre hi ha incongruències importants. Falten fulles o part de l'informe per concloure amb la caracterització o anàlisi petrogràfic de la roca o paviment.

(Baixant al laboratori i fent un cop de martell a les mostres per veure les seves característiques) P: Què veiem gràcies a aquests talls en les mostres?

Al fer un tall fresc dels trossos es veu a simple vista que hi ha dues tipologies de roques. Una ràpidament es veu que és una calcària bastant compacte i gens exfoliada o estratificada i no es visualitzen les margues. En canvi l'altre roca de coloració granatosa és veuen ben cristal·litzada i granular i d'alta duresa.

P: Amb aquests talls podem dir clarament què són aquests tipus de roques?

No, necessitaríem d'un estudi petrogràfic complet. Per fer una caracterització ens caldria fer: una identificació per lupa, un anàlisi petrogràfic per microscòpia òptica i una difracció de raigs X per veure quin minerals les formen.

(En aplicar l'àcid per fer la prova de reaccions de les dues mostres)

Quan una roca tipus calcària pren contacte amb un àcid aquesta es destrueix, el carbonat és descompost i per tant fa una efervescència. En canvi una roca quarzítica mai reaccionaria perquè no té carbonats sinó silicats. La roca de coloració granatosa i que ja a simple vista és molt diferent a la roca calcària no ha reaccionat gens amb l'àcid, no ha mostrat efervescència i per tant no és

un carbonat i de ben segur es tracti d'una roca silícica, tipus quarsítica. En aquesta roca ens caldria fer el protocol petrogràfic per afirmar en contundència que són quarsos els minerals que formen la roca, el que si podem afirmar contundentment que no és la roca estudiada o caracteritzada pel informe de l'estudi que es troba en la memòria del projecte.

Aquí, per tant, hi ha un problema perquè en una part sí que s'ha complert el que diu el projecte de l'obra, i per l'altra no. Amb la mostra que ha reaccionat pots fer la prova de posar-la amb aigua i veure si s'expandeix. Visualment veig poca marga, però no és el més adequat per a fer un paviment. En canvi, la mostra que no ha reaccionat sí que és adequada per fer un paviment.

ANNEX 10: Entrevista al Cap de Projectes de l'empresa constructora Construcciones y Rebajes Arids, S.A., Eduard Solà Isern

Pregunta: En un moment de la conversa telefònica que vam tenir l'altre dia per concertar l'entrevista em va sorprendre una frase que vas comentar-me en referència a l'obra, que va sonar a alguna cosa semblant a: "...és una obra que va anar com va anar, i no passa res per parlar-ne". A què et referies?

Dient que va anar com va anar vull dir que es va fer el que es demanava en el projecte i que no tinc cap problema en parlar-ne. I dic que no tinc cap problema en parlar-ne perquè estant com estem i veient com per les notícies trobem sempre que es treuen les coses fora de context, puc dir que, francament, no va ser el cas en aquesta obra ni en cap de les que fes mentre estava a l'empresa Arids, que va tancar el 2011.

P: Quin era el teu càrrec a l'empresa?

Jo era el cap de projectes. Allò era una empresa familiar i per sobre meu bàsicament hi havia direcció. Llavors jo decidia quines obres licitàvem i si ens les adjudicaven començava les negociacions amb ajuntaments i direccions facultatives, hi assignava un cap d'obra i les tiràvem endavant.

P: Construcciones y Rebajes Arids va associar-se amb Cobra Instalaciones i va guanyar el concurs d'adjudicació de les obres. Per què es va optar per aquesta unió?

Perquè hi havia una part elèctrica molt important en aquesta obra, d'enllumenat i instal·lacions que per cert pujava a molts diners, i ells eren una empresa que es dedicava això. Normalment era una tema que subcontractàvem, però vam ajuntar-nos amb ells per mirar de reduir una mica el risc d'obra.

P: CYRARIDS-COBRA, U.T.E. guanya el concurs d'adjudicació de les obres amb la millor puntuació percentual de 87,67, superant el segon classificat Vias y Construcciones SA per només tres punts. Creus que éreu la millor candidatura per a la construcció de l'obra? Per què?

Sí, ja n'havíem fet bastantes. Teníem maquinària pròpia, infraestructura suficient i, en principi, també capacitat econòmica. Després va venir la crisi i ens va costar molt acabar-la.

P: En la descripció en l'apartat de paviments del pressupost del projecte executiu d'Adequació del carrer d'Anselm Clavé entre les plaça de la Corona i el carrer Torres i Bages, els arquitectes proposen un paviment amb peces de pedra quarsítica. Tot i així, en l'informe petrogràfic del Departament de Mineralogia i Petrologia de la Universitat del País Basc es classifica la roca

com una “caliza margosa” o “calcària margosa”. Des del Departament d'Enginyeria Tècnica de Materials de la Universitat Politècnica de Catalunya m'han assegurat que la utilització d'una roca calcària o “caliza” provoca moltes descamacions i que és de molt poca qualitat, que no es pot utilitzar en aquest tipus de paviments perquè seria incongruent, per ser un material molt poc compactat que a la que entra una mica d'aigua es desfà, s'exfolia, amb duresa nul·la. Un carbonat, una calcària. Per què es va canviar la pedra? Va haver-hi una proposta de canvi i una acceptació per part d'algú?

Això ho hauries de parlar amb la direcció facultativa. Nosaltres vam posar la pedra que se'ns demanava en el projecte. El projecte, en la partida de pressupost, ens demanava una pedra que provenia d'un lloc que li posaven un nom com si fos una cantera. Allò no era una cantera, sinó que era un proveïdor del País Basc o de Navarra, bàsicament un majorista de pedra. Indagant, vam saber que aquest majorista portava la pedra de l'Índia. Vam trobar exactament el mateix model, vam comprovar amb estudis de laboratori que fos exactament la mateixa que es demanava a projecte, es va exposar a la direcció facultativa i es va acceptar.

Eurobogar no és una cantera, sinó que és un majorista. Vam contactar amb ells, vam demanar pressupost per subministrar-nos la pedra, i paral·lelament vam demanar pressupost a dos majoristes més. La pedra utilitzada en el projecte era un model molt concret que venia de l'Índia. Vam exposar a la direcció facultativa el pressupost d'aquests diferents proveïdors i, entenent que com a adjudicatari de l'obra podíem comprar el material on volguéssim mentre es posés el mateix material que es demanava a projecte, vam continuar endavant.

P: Des del mateix departament d'Enginyeria Tècnica de Materials de la UPC, revisant les imatges que vaig fer jo mateix al carrer i a l'estat del paviment, m'han alertat que el problema pot recaure també en el tipus de morter utilitzat, per no ser suficientment resident per aguantar el pes de totes les càrregues. Així mateix, un dels oficials de brigada d'Obres de l'Ajuntament m'assegurava la setmana passada que el problema es trobava en la utilització del morter de calç, de mala qualitat deia per aguantar el pas de vehicles. Quin tipus de morter es va utilitzar? Va ser el que van establir els arquitectes? Per què es va utilitzar aquest tipus de morter?

Es va posar un tipus de morter M-7,5 amb una sitja. Precisament per evitar aquests problemes, vam utilitzar la sitja. Tot i així, es van fer assajos i la resistència del morter va ser bona. L'M-7 i mig és dels millors que hi ha. També vam tenir un gran seguiment de la direcció facultativa, precisament per evitar problemes. Es van fer els assajos de formigó, de morter i pedra.

Vam tenir problemes sobretot a la plaça de la Corona amb el rejuntat del material. Un tipus de rejuntat Pavifix, un morter d'aplicació en sec que ja s'havia provat en d'altres zones de Granollers però que a la plaça de la Corona va sortir defectuós fins al punt que la resta de l'obra no es va fer amb aquest material. Després, es va rejuntar amb una vorada de ciment utilitzada habitualment abans d'aquest producte i a la resta del carrer no hi va haver problemes.

Arran d'això vam tenir problemes amb l'empresa subministradora d'aquest material.

P: A què es deuen llavors el moviment de les pedres, la mala fixació al terra i el desnivell?

Doncs no t'ho sabria dir. Al carrer sempre hi ha peces que es belluguen. Recordo que en acabar hi va haver un problema amb unes peces al davant del museu, que algunes es van trencar. L'Ajuntament també ha anat testant diferents productes perquè se'ls han mogut altres peces en d'altres llocs de la ciutat com a la plaça de l'Església, al carrer Museu, etc., que no són de pedra sinó que són prefabricades de formigó. Sé que l'Ajuntament està provant altres productes a nivell de brigada de la casa ARDEX amb diferents intervencions petites perquè si funcionen es puguin utilitzar en nous projectes per evitar precisament aquests problemes. Però no és un problema exclusiu de la pedra de la plaça de la Corona.

P: Has parlat del rejuntat de la plaça de la Corona, però es mouen pedres al llarg de tot el carrer.

No sé fins a quin punt ha fallat a la resta del carrer.

P: Uns altres punts que des del Plec de Condicions Tècniques Particulars d'Adequació del C. Anselm Clavé s'exigien per al paviment de pedra natural calcària eren els següents: "no hi ha d'haver ressalts entre les peces", "la superfície acabada ha de tenir la textura i el color uniformes", "les peces han d'estar ben adherides al suport i han de formar una superfície plana", han d'estar col·locades en alineacions rectes segons l'especejament previst"... Però vist el resultat, l'obra entregada no complia tots aquests requisits.

És pel tipus de pedra. Si escullis una pedra que s'exfolia i que ella mateixa et porta irregularitats, és impossible una planimetria amb les juntes.

P: Per tant els problemes amb el rejuntat, les filtracions de l'aigua, etc., eren causades per la utilització d'aquesta pedra?

Sí, podríem dir que sí.

P: En l'acta de recepció de l'obra del 3 de març de 2011, els tècnics directors de l'obra, el representant de la corporació local i el representant de l'adjudicatari s'explica: "d'acord amb

el certificat final d'obra emès per la direcció facultativa [...], aquesta es troba acabada de total conformitat amb les prescripcions tècniques i administratives degudament aprovades que han servit de base per a la seva contractació i execució i s'ha comprovat, a més, que l'obra es troba en bon estat, essent l'import total del pressupost executat de 3.557.858,37 €." Tot i així, aquí hi ha diversos punts a tenir en compte. El 8 de febrer la constructora es comprometia a acabar certes feines de repassos pendents de l'obra com el canvi d'algunes peces que es movien i estaven trencades, col·locar el sòcol a la Torre Medieval, repassar un passamà de la barana de vidre de la Torre, entregar diversos informes i reparar l'aparador de Can Porta. Això ja s'havia fet el 3 de març quan es va signar l'acta de recepció de l'obra? Per què l'Ajuntament i els arquitectes van acceptar l'obra en aquest estat?

Dos mesos més tard l'empresa va tancar. Al maig del 2011, Construcciones y Rebajes Arids va acomiadar els treballadors i va iniciar un procés de liquidació perquè va entrar en fallida. Per la resta, no et sabia dir res perquè no ho recordo.

Si van signar l'acta de recepció de l'obra és perquè van acceptar el projecte com a acabat. El tema de les irregularitats de la pedra són pròpies de la pedra. No es va utilitzar una pedra prefabricada que et ve totalment llisa o una pedra granítica que et ve a tall de serra. En relació a aquesta pedra, en el seu dia es va parlar de les seves irregularitats.

P: En informacions de l'Ara Vallès i d'El9Nou es deia que tècnics de la constructora ja havien alertat que el problema vindria per la pedra i que el paviment no quedaria mai ben assentat a terra.

És possible perquè l'acabat és el que és. L'única cara bona que tenia la pedra era la dels talls del perímetre perquè eren els únics que es feien a tall de serra. Nosaltres no vam fer cap proposta per canviar la pedra perquè la direcció d'obra volia aquesta pedra, pels colors i els acabats amb el disseny.

P: Com és possible que els tècnics alhora que el grup de la oposició, és a dir, CiU, alertin de que la utilització d'aquesta pedra donarà problemes i es continuï endavant.

El tema de problemes es va parlar bàsicament en termes de planimetria. A partir d'aquí, l'obra no la dirigim els constructors, sinó que construïm el que se'ns demana. La pedra venia tastada i està posada a molts llocs. Fins a cert punt, penso que se n'ha fet un gra massa.

P: Si aquesta pedra ha estat tastada en d'altres llocs satisfactòriament, el problema pot provenir del gran volum de càrregues que rep el carrer amb el pas de vehicles molt pesats?

Sí que és cert que hi ha un volum de trànsit molt important a la part central sobretot en dies de mercat. A més, a la plaça de la Corona hi ha un parell de punts que pateixen molt degut al trànsit. De fet, hi va haver un tram, el de la part sud de la plaça que es va haver de substituir per tornar a refer-la tota, pel gir dels vehicles que maltracten molt el paviment. Al final, el contractista està desemparat per la llei en una obra pública, que és a risc i aventura del contractista. A nosaltres, se'ns pot notificar que les pedres es mouen. És cert. Defecte d'obra? Podem entrar en debats amb l'Ajuntament i la direcció facultativa que és qui va triar aquest tipus de pedra, però quan estàs ja emmarcat en una obra de tants milions fas la reparació i ja està.

P: Tot i que el certificat final de la direcció facultativa de l'actuació del mateix 2 de març de 2011 digués que s'havien fet controls en l'execució de l'obra i que les obres estaven en condicions de ser posades en servei, el malestar entre la ciutadania ha estat present des del primer moment. Des del departament de la UPC m'explicaven que una obra d'aquestes característiques ha d'estar coberta amb una assegurança per part de la constructora d'un manteniment mínim per cobrir un període de 5 a 10 anys. Si no tinc entès malament, l'Ajuntament va obligar la constructora que representaves a canviar la part sud de la plaça de la corona poc després de ser inaugurada, i les imatges d'operaris al carrer substituint lloses i aixecant el paviment han estat presents setmanalment fins a dia d'avui. Què va passar amb tota aquesta responsabilitat un cop acabada l'obra? Venia marcat el manteniment intensiu que hem vist al carrer durant tots aquests anys?

Això ho porta un administrador concursal i en dos mesos l'empresa va fer fallida. Teòricament aquesta responsabilitat hauria d'anar a càrrec del contractista. A partir d'aquí, al maig del 2011 a mi personalment em van dir que no calia que tornés a treballar el dia següent.

P: També en informacions dels diaris comarcals es va assegurar que fonts municipals no s'havien adonat de les característiques de la pedra fins que va estar col·locada.

És possible. No sabíem com seria la pedra fins que va arribar aquí. Nosaltres vam veure unes especificacions tècniques, després vam veure uns models de pedra, vam confirmar que les pedres que s'havien de portar eren aquelles i es van portar cap aquí. Se'ns va avisar de que les pedres tindrien irregularitats i a partir d'aquí es va mirar que complissin amb les toleràncies que s'exigien per normativa. Les irregularitats que hi ha no són cap exageració. El que passa darrerament és que els paviments que hi ha, com la major part són de formigó, tenen una planimetria exagerada. No puc dir que la gent s'entrebanqui per una irregularitat de la pedra o perquè estigui mal col·locada. Sé que es van posar pedres de diferents gruixos precisament per

evitar que es trenquessin. Quin tipus de trànsit pot suportar aquest tipus de pedra? Això ja és un càlcul més d'enginyeria en el que no et puc ajudar.

P: Com valoraries l'estat actual de l'obra a dia d'avui? Des del mateix departament de la UPC m'han explicat que una obra que costa 4 milions d'euros hauria d'estar molt més ben acabada que aquesta. Creus que amb el pressupost executat de 3.557.858,37 € el resultat és l'esperat?

La veritat és que l'acabat de la plaça de la Corona no m'agrada. També és veritat que pel preu que teníem de pedra, hi ha un acabat amb pedra natural que podria haver estat amb un altre tipus de pedra. La resta de l'obra va quedar força bé. Les dues places estan estupendes. Principalment, el problema el veig al principi de l'obra amb l'acabat final del paviment. Pel preu de l'obra, es va fer una bona obra a nivell civil, el que són els metres quadrats construïts.

Amb aquesta obra jo et diria que des del primer dia hi ha hagut un problema amb el paviment. Un problema social i un petit problema d'obra. En aquest tipus d'obres és el que es veu. La plaça de la Corona es podria haver millorat a nivell d'execució però tots els materials utilitzats són de qualitat.

P: S'havia provat el morter de la plaça amb aquest tipus de pedra?

No, sempre s'havia testat amb pedres prefabricades. Amb la pedra no perquè venia de l'Índia. Amb la pedra, vam fer venir els importadors de la pedra que van acceptar les proves fetes. Jo emmarcaria la problemàtica amb allò habitual en un tipus d'obra d'aquestes característiques.

P: Has comentat que si hi ha alguna cosa que podríeu haver millorat a nivell d'execució era la plaça de la Corona.

A part del rejuntat, possiblement ens hauríem d'haver tancat de banda en no permetre el trànsit de vehicles abans dels temps que nosaltres haguéssim cregut convenients. Això no va passar ni tan sols ho vam proposar.

P: Una problemàtica social.

Si fos el meu poble jo també em queixaria. Però repeteixo, no hi ha més irregularitats que les pròpies d'una obra d'aquesta envergadura.

P: Creus que les pedres són massa cares pel resultat que han donat?

Tot el contrari. Vam buscar una alternativa a la pedra de la plaça de la Corona, que és la peça de Tagamanent. El preu de compra era el doble. És el que et dic, el preu de projecte et marca un

preu molt econòmic, i l'únic lloc on es podia comprar aquesta pedra és fora. Qualsevol pedra nacional, el preu és molt més elevat.

P: Què passarà amb aquesta problemàtica social, les imatges de la brigada d'obres al carrer, les peces trencades, els entrebancs...?

Si ens mirem el paviment en sí, la planimetria de la pedra és correcta. I que es bellugui una peça no és gran problema. Amb la plaça de la Corona hauries de parlar amb l'Ajuntament, no em correspon a mi pensar en què s'ha de fer a partir d'ara.

(Al cap d'uns minuts i parlant d'altres temes vam tornar per mirar-nos la documentació oficial de l'Ajuntament, en el projecte executiu, on apareixia la composició del morter) P: Per què dius que aquest tipus de morter és pobre?

Perquè són 10 parts de sorra per 2 de ciment. Aquesta nomenclatura dels volums en el morter és antiga. Aquí, fent el canvi a la nomenclatura actual es va escollir el morter M-7,5. Per cada dos palades de ciment, li dones 10 de sorra. Un M-7,5 té una proporció de ciment més alta i per tant és més ric i més resistent.